БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 90 (7090)
АПРЕЛИИН 16
СУББОТО
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Колхоздо партийна хиналтые һайжаруулха

олхозуудай ажахые хурдан түргөөр хүгжөөхэ, колхознигуудай һуудалые баян дэлгэр болгохо болбол тэндэ хүдэлмэрилдэг мунистнуудай хүсэл оролдолго, ажал хүдэлмэриһөө ехэнхэ дулдыдадаг байха юм. хозой партийна организаци хозойнгоо бүхы ажахын бо- политическэ байдалай тү- харюусадаг. Мүнөө үедэ КПСС- ЦК-гэй Пленумүүдэй тогнуудые бодото дээрэнь бэелүүл- талаар хүдөөгэй, колхозуудай мунистнуудай харюусалга угаа болоо.

олхозой партийна организациин тые дээшэлүүлхын, тэрэнэй артегээ ажал хүдэлмэриин түлөө харюусахынь тулада КПСС-эй ваар партийна эхин организа- колхозой правлениин ажалулгые хинан шалгаха эрхэ олгоон байна. Энэ хадаа партийна низацида эдэбхитэйгээр хүдэлхэ, артелиингээ экономикые згыгөөр шудалха, үйлэдбэриин участогуудые нягтаар хаража арга олгоно гээшэ.

инан шалгаха эрхэеэ хэрэглэн, лиингээ ажабайдалда нүлөө эй болоһон партийна организауд манай республикада олон. ягын аймагай Карл Марксын Маленковой нэрэмжэтэ, Иволгын агай «Улаан Оронго», Баргажааймагай Карл Марксын нэрэм-, Бичурын аймагай Ждановай мжэтэ болон бусад олон колхоай партийна организацинууд лиингээ гэшүүдтэй нягта холойгоор хүдэлмэрилжэ Парти, ительствын табиһан зорилгоые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тэ нилээдгүй амжалта туйла- байха юм. Эдэ партийна органиуд нэн түрүүн колхозой прав- захиралта үгтэхэ гү, али тэ- түлөө хүдэлмэрилхэ гэжэ одотгүй, харин ажал-ябуулга- үдэр бүри туһалдаг, правле- хүдэлмэриие һайжаруулха гэ- үсэдэг байна.

с партийна организацинууд кол- нийтын ажахые бэхижүүлхэ, ай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэ- хэ, ороохо тарьяанай, үбһэ нойн үндэр баян ургаса абаха гэ- зорилгые түрүү зэргэдэ таби- Энэ зорилгоёо бэелүүлхэдээ дынгөө хүсые үйлэдбэриин шу- участогууд дээрэ хубаарилан ка, коммунист бүхэнэй үйлэдин түрүү үүргые туйладаг бай- Колхозойнгоо ажахын шу- асуудалнуудые саг үргэлжэ эн хэлсэжэ, тэндэ ушарһан дуалнуудые, бэрхэшээлнүүдые даа тараха хэрэгтэ партийна оргаци гол хүсэеэ элсүүлдэг байна. эмэнь, зарим нэгэн яаралтайгаар эхэ хүдэлмэриин ушарбал восник эмхидхэдэг гү, али ондоо шухала хэмжээ абадаг байна. эдэ партийна организацинууд хознигуудай дунда угаа ехэ хүмүүлтын хүдэлмэри ябуулдаг, алистическэ мүрысөө үргэнөөр лдэдэг байна.

эбэшье, республикын олохон хозуудай партийна эхин организацинууд КПСС-эй Уставаар олгогдоһон эрхэеэ хэрэглэжэ шадангүй, артелиин ажахын асуудалнуудые халирхайгаар, харюусалга багатайгаар хүтэлбэрилнэ. Олон ушарта партийна эхин организаци колхоз дотороо боложо байһан юумые һайса мэдэнгүй байдаг, илангаяа хүдөө ажахын артелиин Устав хэр нягтаар сахигдажа байнаб, колхозой хүтэлбэрилхы тушаалтан артелиингээ нийтын зөөриие хэрээр хамгаалнаб гэхэ мэтын асуудалнуудта һаналаа табидаггүй байха юм. Иимэ партийна организацинуудай тоодо Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациие оруулмаар. Тус партийна организаци колхозой правлениин хүдэлмэриие нягтаар шалгадаггүй, артелиин хүтэлбэрилхы тушаалда найдабари багатай хүнүүдэй томилогдоод артелиин Уставые бүдүүлигээр эбдэжэ байхадань, һанаа амар һуудаг. Правлениин түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Базароной тэдэ найдабаригүй хүнүүдые далдалхаһаа гадна, хэрзэгы зан гаргажа, хамтын суглаан дээрэ шүүмжэлэл хэһэн хүнүүдые хашажа гү, али архи уугаад тэдэниие сохижошье байхадань партийна организациин зүгһөө тэрээндэ хэмжээ абаагүй байхань гайхалтай. Мүн энэ партийна организаци колхознигуудай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри тон һулаар ябуулна.

Мүнөө үедэ иимэнүүд баримтануудые яажашье тэсэжэ болохогүй. Колхозуудта партийна хүдэлмэриие һайжаруулангүйгөөр ажахыень хүгжөөхэ гээшэ тон бэрхэтэй байна. «Хүдөө ажахые дэбжээхын тулада байгуулагдажа байгаа материальна нүхэсэлнүүд ба арга боломжонууд өөһэдөө, партийна организацинуудай ажал-ябуулгые һайжаруулангүйгөөр, хэрэгтэй аша үрэ үгэжэ шадахагүй» гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо сэхэ хэлэгдэһэн байна.

Партийна хиналтые бүхы колхозуудта эрид һайжаруулха гээшэ КПСС-эй айкомуудай, тэдэнэй инструкторска группануудай шухалын шухала зорилго мүн.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолой үндэһөөр мүнөө колхоз бүхэндэ ойрын 5—6 жэлдэ дүүргэгдэхэ ажахын түсэб зохёогдоод байна. Энэ түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ колхозой правленидэ партийна организациин зүгһөө үдэр бүриин туһаламжа үзүүлэгдэжэ, нягта хиналта табигдаха ёһотой.

Колхозуудай партийна эхин организацинууд хүдөө ажахын артелиин Уставые колхозой правлени хэрээр дүүргэжэ байнаб гэжэ хододоо шалгажа байха ёһотой. Нийтын зөөриие урихэ, колхозой юумэндэ хайра гамгүйгөөр хандаха ябадалтай хүдөөгэй бүхы коммунистнууд эрид шууд тэмсэхэ зэргэтэй. Парти, Правительствын табиһан зорилгонуудые колхознигуудта һайнаар ойлгуулха, тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ колхозуудай бүхы хүсые, арга боломжонуудые элсүүлхэ гээшэ колхозуудай партийна организациин, партиин айкомуудай нангин уялга мүн.

К. Е. Ворошилов Австриин Правительственна Делегацитай уулзаба

прелиин 13-да СССР-эй Верховна Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Австриин Правительственна Делегациин толгойлогшо Австриин Федеральна Канцлер г-н Ю. Раабтай ба делегациин гэшүүд Вице-Канцлер г-н А. Шерф, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Л. Фигльтэй, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Статс—Секретарь г-н Б. Крейскитэй уулзаба. Австрийн СССР-тэ байдаг Онсо ба бүрин эрхэтэ Посол г-н Н. Бишофф делегациие үдэшэн ябаба.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, СССР-һээ Австрида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол, Верховно Комиссар И. И. Ильичев байлсаа.

Уулзаха үедөө, Австриин Федеральна Канцлер г-н Ю. Рааб Австрийска Республикын Президент Теодор Кернерэй бэшэгые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта дамжуулба. Дайнай үедэ Советскэ Союзда эсэргүү хэһэн гэмтэ хэрэгүүдэй түлөө Советскэ Союз дотор ялатэ гаража байгаа австриецуудые үршөөхэ тухай гуйлта энэ бэшэг соонь хэгдэнэ. «Советскэ хуулинай ёһоор, амасаха ёһотой ямар нэгэн гэм зэмын тэдээндэ байгаашье һаань, 10 гаран жэл плендэ байһанай, эхэ оронһоо ба гэр бүлэнэрһөө хахасажа байһанай һүүлээр тэдэнэр тиимэ үршөөлдэ хүртэхэ хубитай байна» гэжэ Австрийска Республикын Президентын бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Тус бэшэг соо саашаа иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Энэрхы сэдьхэлээр хэгдэһэн Советскэ Союзай энэ һайн һанаата үршөөл хадаа һэргээн бодхоогдоһоор 10 жэлэй ойтойнь дашарамдуулан Австрийска Республикада Советскэ Союзай барижа шадаха эгээн гайхамшагта бэлэг болохо байгаа. Австриие һэргээн бодхоолгодо СССР онсо ехээр хабаадаһан юм. Советскэ арад иимэ һайн һанаата хэрэгэй түлөө бүхы австриецуудай үнэн зүрхэнэй гүн гүнзэгы баясхалан хүргэхэ байһанда этигэжэ болохо байгаа».

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Австрийска Республикын Президентын энэ гуйлтада һайн хүсэлтэйгөөр хандаха байха гэжэ найданаб гээд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Австриин Канцлер г-н Ю. Раабта мэдүүлбэ.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө

Кукуруза тарилгада бэлэдхэнэбди

Манай колхоз урдань нийтынгээ малажалые тэжээлээр хүсэд хангажа шададаггүй һэн. Юундэб гэхэдэ, ороохото-тэжээлэй культурануудые, хартаабха болон корнеплодуудые багаар таридаг, мүн сабшалангаа һайнаар эдлэдэггүй байгаа. Үбэлжэлгын үедэ тэжээлэй дутахада талханай һагшадаһа, концентрат гүрэнһөө абадаг һэмди. Жэл бүри олошоржо байһан адуу малдаа тэжээлэй һайн база байгуулхань манай колхоздо бэрхэшээлтэй болоһон юм. Энэ шухалын шухала асуудалые ямар аргаар шиидхэхээ мэдэдэггүй байгаабди. Харин КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум нийтын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха арга боломжонуудые манда заажа үгөө. Энээнэй нэгэниинь юуб гэхэдэ, һайн шанартай ба үндэр ургасатай культура—кукуруза тэжээлэй базада ехэхэн һуури эзэлхэ болоно. Тиимэһээ энэ үнэтэй культурые ехээр тарижа, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зэргэтэй гээшэ.

Кукуруза болбол манай аймагта шэнэ культура гээшэ. Аймагай нэгэ зарим колхозууд нёдондо жэлдэ силос дараха ногоо абаха зорилготойгоор хэдэ хэдэн гектар кукуруза тариһан байна. Тэрэ тоодо манай колхоз Хилгана гэжэ газарта 33,5 гектар талмай дээрэ кукуруза таряа һэн. Кукуруза тариха дүй дүршэлгүй, мүн тэрэнэй шанар шэмые мэдэдэггүй байжа, 30 гектар участогаа уһалаагүй, нэгэшье тэргэ наг шэбхэ хүрьһэндэнь оруулангүй хайша хэрэгээр тариһан байгаабди. Мүн зундаашье тэрэ участок дээрээ юушье хээгүй, таряа һаа ургана бээ гэһэндэл орхижорхиһон байгаабди. Харин 3 гектар туршалгын участок дээрэ бага зэргэ хүдэлмэри ябуулагдаа һэн. Тэрэ участогаа һайнаар үтэгжүүлһэн ба уһалһанай һүүлээр, май һарын түрүүшын хахад соо, квадратно-гнездовой аргаар тариһан байнабди. Зунай үедэ кукурузынгаа ургасын хойноһоо һайн харууһалга эмхидхэжэ, ряд хоорондын эдлүүрилгэ хэһэн, уһалһан байгаабди. Теэд, эдэ участогуудһаамнай хэды шэнээн ургаса абтааб гэжэ зэргэсүүлжэ үзэе. Туршалгын участогай гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 280 центнер кукурузын ногооной абтахада, нүгөө участогай гектар бүхэнһөө оройдоо 40 шахуу центнер абтаһан байна. Энээн дээрэһээ харахада кукурузые ургуулхын тулада тэрэниие газарта булаад лэ орхижорхихо бэшэ, харин ехэ оролдолго гаргаха, баян ургаса абахын тула үрэжэл һайнтай газарта агротехническэ заабариин ёһоор тарилга хэхэ, тарилгынгаа хойноһоо һайн харууһалга эмхидхэхэ ёһотой гэжэ манай колхознигууд ойлгоо.

Мүнөө хабартаа манай колхоз 180 гектар талмайда кукуруза тариха байна. Энээнһээ дунда зэргээр гектар бүхэнһөө 180-аад гү, али хамта дээрээ 32400 центнер кукурузын шэлбэ, набша ба буурсаг хуряажа, концентрированнэ тэжээл бэлэдхэхэ ба силос дараха байнабди. Тиимэһээ үнеэн бүхэндэ 3,5 тонно ганса кукурузын набша, шэлбээр силос дараха аргатай болохо. Энэ хадаа ажал ехэтэй ба харюусалгатай, тиин тэжээлэй база байгуулгада тон ехэ удхашанартай хүдэлмэри гээшэ.

Мүнөө манай колхоз Хилгана гэжэ газарта, колхозой центртэ дүтэхэн, кукуруза тариха үрэжэл һайнтай газар таһалаа. Энэ участогнай малай фермэнүүдтэ, колхозой центртэ дүтэ байжа, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй, һургуулиин һурагшадай наг шэбхэ шэрэхэдэ, ургасын хойноһоо харууһалга хэхэдэ таатай юм. Мүнөө үедэ энэ участогаа тарилгада бэлэдхэжэ байнабди. 400 шахуу тонно наг шэбхэ тэндэ шэрэгдээ, мүн ехэхэн үнэһэн, шубуунай аргал ба бусад үтэгжүүлгэнүүд суглуулагдаа. Кукурузымнай участок булта уһалагдаха юм. Тиимэһээ уһалууриин һубаг канавануудые заһабарилха модо, шулуу бэлэдхэжэ байнабди. Кукуруза тарилгаар дүй дүршэл багатай байна гээшэбди. Тиимэһээ колхознигуудаа энэ культурые тариха аргатай танилсуулха асуудалда анхарал хандуулагдана. Мүнөө комсомольско-залуушуулай хоёр звенонууд эмхидхэгдээд, тэдэнэр тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна.

Гэбэшье, тарилгада бэлэдхэлэй талаар манай колхоздо үшөө ехэ дутуунууд бии байна. Юуб гэхэдэ, мүнөөшье болотор кукурузын үрэһэгүй байнабди. Мүн тарилга хэхэ зэр зэмсэг үсөөн. Куйтунска МТС-тэ сеялкэнүүд үсөөн, бии байһаниинь үшөө тааруулагдаагүй. Бии байгаа морин сеялкэнүүдые тааруулан заһабарилха арга байна, теэд энээндэ МТС-эй дирекци анхаралаа хандуулнагүй.

Хабарай тарилгын эхилтэр тоотой үдэрнүүд үлөө. Эдэ үдэрнүүдтэ кукуруза тарилгада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэриие дүүргэхын түлөө хэмжээнүүдые эрид шууд абаха ёһотойбди.

С. Цыренов, Баргажанай аймагай Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Комсомольско-залуу чай звенонууд

Түнхэнэй аймагай колхозууд кукуруза тарилгада эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Мүнөө олонхи колхозууд кукурузын үрэһэ хүрэнгэ абажа асаранхай. Мүн Түнхэнэй, Кыренскэ МТС-үүдэй механизаторнууд таряанай сеялкэнүүдые кукуруза тарихаар тааруулан [illegible] лжа дүүргэхэ дүтэлөө.

Колхозуудай комсомольско эхин организацинууд энэ шэнэ хэрэгтэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Мүнөө аймаг дотор комсомольско-залуушуулай 17 звенонууд эмхидхэгдээ. Калининай, Буденнын нэрэмжэтэ колхозуудай комсомольско-залуушуулай бригаданууд даажа абаһан участогуудтаа нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргажа байна. Мүн тэдэнэр кукуруза тариха газартаа шиит нойто тогтоожо байна.

Е. Балданова.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга

Залуу городой ажалшадай үгэ

Городок городой ажалшад атомна зэбсэгые хорихо тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгые политическэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэргэжэ байна.

Коллективэйнгээ суглаан дээрэ тэндэхи поликлиникын врач Ф. С. Чернышова иигэжэ хэлэбэ: хоёрдохи дэлхэйн дайнһаа хохидогшодые, миллион үншэрһэн үхибүүдые ба хүбүүдээ алдаһан эхэнүүдые бидэ мартаагүйбди. Эдэ бүхы уй гашуудалта байдал бидэндэ элеэр һанагдана. Америкэ ба Англиин империалистнууд хүн түрэлтэндэ эсэргүү дай бэлэдхэнэ. Атомна бомбоор занана. Зүгөөр, далайн саадахи дай үүдхэгшэд энээгээрээ маниие айлгахагүй. Зохёон байгуулха ажалаа хэжэ байһан советскэ хүнүүд оронойнгоо обороно хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө анхаралаа ехээр хандуулха байха.

—Манда дайн сэрэг хэрэггүй. Бидэ эб найрамдал, хани барисаа хүсэнэбди гэжэ Доодо Холтосоной барилгын участогай барилгашад мэдүүлнэ.—Бидэ өөһэдынгөө уран гараар өөһэдтөө жаргал байгуулнабди. Манай бариһан гэрнүүд амгалан тайбанаар, зол жаргалаа эдэлжэ байһан советскэ хүнүүдтэ зорюулагдана. Эб найрамдалай хүсэн ехэ. Шэнэ дайе зайсуулжа шадаха байха. Бидэ барилгашад шэн габьяата ажалаараа советскэ гүрэнэйгөө хүсэ шадалые бэхижүүлхэбди.

А. Антонов.

Эб найрамдалай түлөө

Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй суглаан һаяхан болобо. Тэндэ «Эб найрамдал хамгаалхын түлөө арадуудай тэмсэл» гэһэн элидхэл нүхэр Лубсанов хэлэбэ. Элидхэл шагнаһанай һүүлээр суглаанда хабаадагшад хадаа хүн зониие олоор хюдаха, хото городуудые һандаргаха аюулта атомна зэбсэгые хорихо, тэрэнэй үйлэдбэрилгые зогсоохо эрилтэ нэгэн һаналтайгаар хэбэ.

Немецкэ фашистнуудһаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда би дүрбэ дахин шархатаһан байнаб. Дайнай аюул ба хохидолые һайса мэдэнэб. Дайнай гал түймэрые манай үрэ хүүгэд бү үзэг.

Эб найрамдалай хэрэг мандаха болтогой!

Д. Санданов.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо

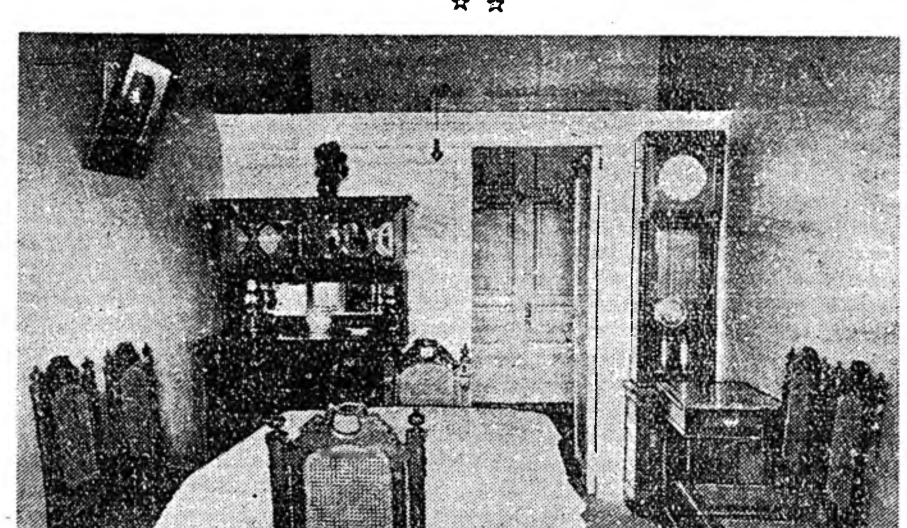
В. И. Ленин эндэ байһан юм

Москвадахи олон газарнууд агууехэ Ленинэй ажабайдал, тэрэнэй маша ехэ ажал тухай һануулдаг. Владимир Ильичын байһан, үгэ, элидхэл хэлэһэн 100 гаран гэрнүүд Москвада бии юм. Гэрнүүдэй, предприятинуудай корпусуудай нюур талада «Эндэ... В. И. Ленин үгэ хэлээ һэн...» гэжэ алтан үзэгүүдээр бэшээтэй байдаг.

Владимир Ильич эгээн түрүүн Москвада 1894 оной январьда ерэжэ Яковлевска переулогай № 19-дэхи гэртэ байһан өөрынгөө эгэшэ А. И. Елизаровагайда ойр зуура тогтоһон байгаа.

1897 ондо түрмэһөө гараад Минусинска сүлэлгэдэ ошожо ябахадаа Москвада Собачье талмайн № 12 гэртэ байһан эхэтээ—М. А. Ульяноватай уулзахаяа ерэһэн байгаа. Мүн 1900 ондо сүлэлгэһөө бусажа ябахадаа, мүн Москвада байһан эхэдээ ерэжэ тогтоод ябаһан байгаа.

1918 оной мартын 11 хадаа мартагдашагүй түүхэтэ үдэр болоо бэлэй. Энэ үдэр Владимир Ильич Ленинээр толгойлогдоһон Советскэ Правительство Петроградһаа Москва нүүжэ ерээ һэн. Кремль — Арадай Комиссарнуудай Соведэй байдаг газар, Москва—залуухан советскэ гүрэнэй столица болоо бэлэй. В. И. Ленин Ленинградска вокзалһаа «Националь» гостиница ошожо, тэндэ хэды үдэр байһан юм.

Москва. Кремль соохи В. И. Ленинэй байра.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: столово.
ТАСС-эй фотохронико.

Студентнэр В. И. Ленинэй түрэһэн үдэртэ

Зооветинститудай студентнэр, багшанар ба хүдэлмэрилэгшэд Коммунистическэ партиие байгуулагша В. И. Ленинэй түрэһэн түүхэтэ үдэрые тэмдэглэжэ байна. Мүнөө һуралсалай группа бүхэндэ агитаторнууд «Владимир Ильич Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулга», «В. И. Ленин Коммунистическэ партиин үндэһэ һуурииие табигша», «И. В. Ленинэй революционно ажал-ябуулгын эхин» гэхэ мэтэ темэнүүдээр элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Студентнэрэй уранһайханай самодеятельностиин коллектив концертнэ шэнэ программа бэлдэжэ захалаа.

Институдай библиотекэ В. И. Ленинэй Зохёолнуудай ба В. И. Ленин тухай уранһайханай, научно-популярна литературануудай выставкэ эмхидхээ.

Элидхэл ба хөөрэлдөөнүүд

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделени Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо зорюулан олохон темээр лекцинүүдые, элидхэлнүүдые бэлдээ. Мүнөө «В. И. Ленин Коммунистическэ партиин ба Советскэ гүрэнэй вождь ба хүтэлбэрилэгшэ», «В. И. Ленин революционно наукын үндэһэ һуури табигша», «В. И. Ленинэй образ советскэ уранһайханай литературада» болон бусад темэнүүдээр тус обществын түүхын секциин 18 лекторнүүд городой предприятинуудаар, хүдөө колхозуудаар лекцинүүдые уншажа байна.

Мүн политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ аймагуудтахи таһагуудта туһаламжа болгон В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай элидхэл, хөөрэлдөөнүүдэй тематика эльгээгдээ.

* * *

Улан-Удын медицинскэ училищиин багшанар болон студентнүүд В. И. Ленинэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо зорюулан вождиин ажабайдал ба ажал-ябуулгые харуулһан советскэ уранзохёолшодой зохёолнуудай номой выставкэ болон фотомонтаж эмхидхэһэн байна.

Тэрэшэлэн В. И. Ленинэй революционно ажал-ябуулгада зорюулагдаһан лекци, элидхэлнүүдые багшанар студентнүүдтэ класс бүхэндэнь уншажа үгэнэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Цехын партийна группа

Үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые сагболзор соонь амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ предприятинуудтахи цеховой партийна группанууд ехэ үүргэ дүүргэдэг. Цеховой партийна группанууд гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ коллективэй бүхы хүсые элсүүлдэг байна.

Механизированнэ шэлэй заводой машинно-ванна цехын партийна группа гурбан жэлэй саада тээ эмхидхэгдэһэн юм. Партгруппын зэргэдэ 16 коммунистнууд тоологдоно. Энэ хадаа ехэхэн хүсэн мүн. Теэд энэ партгруппа урдань муугаар хүдэлмэрилдэг байһан юм. Партгруппын коммунистнууд цехын коллективые ударидан хүтэлбэрилхэ талаар өөдтэй юумэ хээгүй байһан байгаа. Цехын коллектив шэл үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэдэггүй, зарим һарада хэдэн мянган квадратна метр шэл гүрэндэ дутуу үгэдэг байгаа. Зарим коммунистнууд ажалдаа үүсхэл оролдолгогүйгөөр хандадаг, цехынгээ партийнабэшэ хүдэлмэришэдтэ жэшээ харуулдаггүй байһан юм.

Иимэ хангалтагүй байдалые эрид шууд усадхаха зорилго партийна группа урдаа табиһан байгаа. Цехын хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые усадхаха, мүн ажалай эмхидхэл болон бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар бии байһан арга боломжонуудые бултыень элирүүлхэ зорилгоор партийна группын нээмэл суглаан болоо һэн. Энэ суглаанда цехын партийнабэшэ хүдэлмэришэд олоороо хабаадалсаһан байна.

Ажалай эмхидхэл болон журамые һайжаруулаагүй, мүн хоорондоо эбтэй эетэйгээр хүдэлмэрилөөгүй хадаа бидэнэр амжалта туйлажа шадахагүйбди,—гэжэ цехын мастер, коммунист Барышников онсо тэмдэглээ һэн.

Партийна группын нээмэл суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд дутагдалнуудаа дары усадхаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ тухай, мүн үйлэдбэриин бусадшье асуудалнуудаар зүйтэй һанамжа, дурадхалнуудые оруулаа һэн. Идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэрһэн энэ суглаан цехын гээгдэлые усадхаха зорилгын эхин болоһон байгаа.

Коммунистнууд суглаанай шиидхэбэрие зоримгойгоор бэелүүлжэ эхилээ. Партгруппорг нүхэр П. Садовников, цехын начальник нүхэр Б. Горбатенко гэгшэд хүдэлмэришэн бүхэнтэй тус тустань хөөрэлдөө хэжэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ юун һаад хэнэб, хайшан гэжэ тэрэ дутагдалые усадхаха байһание элирүүлһэн байна. Цехын түрүү хүдэлмэришэд—мастер Лоскутов, Корнеев, Григорьева болон бусад түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы хүдэлмэришэдэй дунда нэбтэрүүлхэ талаар хэмжээнүүд абтаа.

Тиихэдэ партийна группа цехын администраци болон профсоюзай цеховой комитедтэй хамта хэдэн шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан юм. Мүн коммунистнуудта партийна даалгабари үгөөд, тэдэние үйлэдбэриин шухала участогуудта эльгээһэн байна. Үдэр бүриин хүдэлмэриин дүнгүүд показателиин доскада бэшэгдэдэг болоо. Энэнь хүдэлмэришэдэй урма хэшээлые бадаруулжа, улам шэнэ амжалтануудта зоригжуулна.

Уданшьегүй цехын хүдэлмэри һайжаржа захалба. Хүдэлмэришэдэй дунда халаанайнгаа даалгабарие үлүүлэн дүүргэдэг хүнүүд олошоржо эхилээ. Коммунист Барышников урдань үйлэдбэриингөө даалгабарие арайхан гэжэ 100 процент дүүргэдэг байһан һаа, мүнөө 110—120 процент дүүргэдэг болоо. Мүн коммунист Садовников халаан бүхэндэ нормоёо 40—50 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Коммунистнуудай жэшээгээр партийнабэшэ хүдэлмэришэд бүтээсэеэ баһал дээшэлүүлжэ эхилээ. Жэшээнь, хүдэлмэришэд Ступаков, Петушков гэгшэд урдань нормоёо дүүргэдэггүй байһан аад, ажалдаа һайнаар хандадаг боложо, гээгдэлээ усадхаа.

Хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе ударидахын ба үйлэдбэриин түсэбые үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэхые коммунист бүхэнһөө партийна организаци эридэг байна. Энээнэй ашаар цехын бүхы хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлээ, муу шанартай продукци гаргаха ябадал нилээд үсөөрөө. Шэл үйлэдбэрилгын технологие шэнэдхэн һайжаруулһанай ашаар нэгэдэхи, хоёрдохи сортын продукци урданайхиһаа ехээр гаргагдадаг болоо.

Цехын партийна группа ажахын асуудалнуудые шиидхэхэдээ имагтал партийна арга методые хэрэглэдэг байна. Коммунистнууд ниитэ-политическэ хүдэлмэрие ажахын асуудалнуудтай зохилдуулан ябуулдаг. Мүнөө хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри яһала һайжараа. Тиихэдэ «Стекольщик» гэжэ ханын газетэ саг сагтаа гарадаг болоо. Энэ газетэдэ түрүү хүдэлмэришэдэй ажалай дүй дүршэлые харуулһан, мүн ажалдаа хойрог нобшоор хандадаг хүнүүдые хурсаар шүүмжэлһэн бэшэгүүд толилогдоно.

Коммунистнууд-агитаторнууд цехын хүдэлмэришэдтэ парти, правительствын политикые гүнзэгыгөөр ойлгуулха зуураа, һүүлэй үедэ абтаһан хэдэн шухала тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ цехын хүдэлмэришэдые уряална. Мүнөө агитаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй, мүн СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин тогтоолнуудые хүдэлмэришэдтэ тайлбарилан ойлгуулна. Энэ талаар агитатор нүхэр Мухомедзяновай хүдэлмэри һайшаалтай. Нүхэр Мухомедзянов халаанай эхилхэ гү, али дүүрэхэ багта хэдэн минутын хөөрэлдөө хэхэдээ һонирхолтойгоор үнгэргэдэг.

Машинно-ванна цех мүнөө гээгдэлһээ гаранхай. Цехын коллектив продукци үйлэдбэрилхэ март һарынгаа түсэбые 105 процент дүүргээ. Түсэбэй ёһоор үйлэдбэрилһэн продукциингаа 70 процентые нэгэдэхи сортоор гаргаха байһан аад, 89,9 процент хүргэһэн байна. Мүн апрель һарын түрүүшын хахадай туршада продукци үйлэдбэрилхэ график таһалдангүй гараба. Мүнөө цехын коллектив Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсанхай. Цехын эрхим мастернууд нүхэд Голощапова, Огурцов болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригаданууд социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлнэ.

Иигэжэ цехын партийна группа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, продукциин шанарые һайжаруулхын ба гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө коллективэй хүсэ шадалые элсүүлэн ударидана.

Н. Рыбалко.

1954 ондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсажа шан абаһан Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ хамтын суглаан һаяхан үнгэргэгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажалшадай депутадуудай Тарбагатайн аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бурлаков Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо барюулагдаха II шатын диплом, мүн колхознигуудтань барюулагдаха диплом болон медальнуудые энэ артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Беляевта үгэжэ байна.

С. Максимовай фото.

Һү ехээр һаадаг болоо

ЯРУУНА. Партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй табиһан зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө Маленковой нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь Б.-М. Цыдыпов, парторганизациинь секретарь Ц.-Ж. Намжилов) малшад бүхы хүсэ шадалаараа оролдоно. Мүнөө тус колхоз энэ жэлэй апрелиин нэгэндэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 403 литр һү һаагаад байна. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө хоёр дахин ехэ болоно. Тиигэжэ һү һаалгаар аймаг соохи колхозуудай социалистическэ мүрысөөндэ тус колхоз түрүү һуури эзэлжэ ябанхай. Энэ колхоз хүдөө ажахын жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1100 литр һү һааха гэжэ шиидэнхэй.

Энэ саг соо колхозой эрхим һаалишад, тэрэ тоодо нүхэр Б. Базарова — 794 литр, Ц. Балданова—714 литр, Б. Цыдендамбаева—649 литр, Ц. Намжилова, Х. Жалсанова, Х. Бабуева ба бусад 601 литр хүрэтэр һү үнеэн бүриһөө һааһан байна. Эдэнэр хадаа ажалай шэнэ арга, түрүү дүй дүршэл шадажа хэрэглэһэнэй ашаар иимэ амжалта туйлаа юм. Мүнөө тус колхоздо 189 үнеэд түрөөд, тугалнуудынь эхэһээ һалгаагдажа, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэжэ байна.

—Үнеэдые зүбөөр, һайнаар эдеэлүүлээд байхада үбэл, хабаршье ехэ һү һаажа болохоор байна. Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлдэг болоһонһоомнай хойшо үнеэдэй һү үгэлгэ ехэ болохоһоо гадна, һүнэй тоһолиг 1—1,5 процентээр дээшэлээ,—гэжэ колхозой эрхим һаалишан Б. Базарова хөөрэнэ.

Мүнөө Маленковой нэрэмжэтэ колхозой малшад малайнгаа үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, абаһан түлнүүдээ хоролтогүйгөөр ондо оруулжа байна.

Ц. Дандаров,
манай корреспондент.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Партийна гэгээрэлдэ үдэр бүриин анхарал табиха

Иволгын аймагай партийна организацида хэдэн арбаад политһургуулинууд, партиин түүхэ, философи болон политэкономи шудалха кружогууд хүдэлмэрилнэ. Мүн хэдэн зуугаад коммунистнууд марксистско-ленинскэ теорие бэеэ даагаад шудалдаг юм. Мүнөө үедэ партийна гэгээрэлэй һургуулинуудта КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй 2-дохи сессиин шиидхэбэринүүд үргэнөөр шудалагдажа байна.

Тиигэбэшье, тус аймагай **«Красная Иволга»** газетые уншаад үзэхэдэ, аймаг соохи партийна пропагандын байдалые һайнаар ойлгохонь бэрхэтэй. Энэ газетэ партиин айкомой орган аад, партийна пропагандын асуудалһаа үнэндөө холодошоод байна. Энэ оной январиин 1-һээ хойшо газетын 27 номер гаргагдаа. Теэд энэ хугасаа соо политическэ һуралсалай асуудалаар оройдоол хоёр бишыхан статья толилогдоһон байха юм. Удхашанарайнгаа талаар эдэ статьянууд ямар бэ гэжэ хараад үзэе. «Коммунистнуудай политическэ һуралсалые бидэ яажа үнгэргэнэбибди» гэһэн пропагандист нүхэр Ж. Арьяинай статья февралиин 17-ной номерто толилогдоо. Кружогтоо хөөрэлдөө үнгэргэдэг дүй дүршэл тухайгаа хөөрэхэ зуураа ,«Би һурагшадтаа асуудалнуудые табидагби, тиихэдэмни һурагшад тэрээндэм харюунуудые үгэдэг....» гэжэ нүхэр Арьяин бэшэнэ.

Кружогой һурагшадтай хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө пропагандист нүхэр Арьяинай хэрэглэдэг энэ арга метод зүб гү? Зүб бэшэ, буруу. Һурагшадтаяа дэлгэрэнгы хөөрэлдөө хэхын орондо, КПСС-эй ЦК-гаар буруушаагдаһан асуудал-харюугай арга методые тэрэ хэрэглэдэг байна бшуу.

Газетын редакци хадаа пропагандистда бурууень ойлгуулжа, партийна гэгээрэлэй һургуулида хөөрэлдөө яажа зүбөөр үнгэргэхэ замыень тэрээндэ заажа үгэхын орондо, энэ буруу арга методые өөрөө дэмжэжэ байна бшуу.

Нүгөөдэ, «Партийна һуралсалда—үдэр бүриин анхарал» гэһэн статья соонь (авторынь Ф. Павлов) «Улаан-Оронго» колхозой парторганизациин дэргэдэхи КПСС-эй түүхэ шудалха дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогой хүдэлмэри тухай хэлэгдэнэ. Тус кружогой хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Н. М. Омбоевае дүй дүршэл ехэтэй пропагандист гэжэ газетэ бэшэнэ. Үнэхөөрөөшье нүхэр Омбоева пропагандистска хүдэлмэриин дүй дүршэл ехэтэй, занятинуудаа илейнэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэдэг байна. Теэд энэ пропагандистын сохом ямар аргаар, хайшан гэжэ занятидаа бэлэдхэдэг, тэрээнээ үнгэргэдэг байһан тухайнь, һурагшадайнгаа эдэбхие ямар аргаар дээшэлүүлдэг байһан тухайнь газетэ оройдоо бэшээгүй. «Нүхэр Омбоева занятидаа һайнаар бэлэдхэдэг, шудалжа байһан темынгээ материалые һурагшадта ойлгосото[й] тайлбарилжа үгэдэг... Кружогой һ[у]рагшад һайнаар һурана, хөөрэл[дөө]нүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалса[жа] гэһэн юрэнхы үгэнүүдээр хизаар[лагда]һан байна.

Энэ хоёр статьягай удха[ые] хараад үзэхэдэ, аймагай газетын [ре]дакци политическэ һуралсалай [...] шухала асуудалда—занятиин идей[нэ] теоретическэ хэмжээе дээшэлүү[лхэ] хэрэгтэ партийна организацину[уд] анхаралые хандуулдаггүй байха[...] гадна, өөрөө энэ хэрэгтэ тон ха[...] хэрэгээр хандана, муугаар бэшэ[...] һэн юумэнүүдые толилно.

«Красная Иволга» газетэ лекци[...] но пропагандада анхаралаа оройд[оо]шье хандуулнагүй. Нэгэшье лекци[...] удхашанарые шэнжэлэн үзэжэ, [тэ]рээнэй һайн ба муу талыень элиру[үл]һэн ушар байгаагүй.

Пропагандистнуудта туһалах[а] болгон консультацинуудые, [...] тоо болон баримтануудые газет[э] лилногүй, эрхим политһургуул[иин] кружогой хүтэлбэрилэгшэд, конс[уль]тантнууд болон лекторнүүдэй [...] дүршэлые согсолжо, бүгэдын ш[...] бари болгоногүй.

Партийна гэгээрэлэй талаар [һу]ралсалай энэ жэлэй онсо илгаа [...] гэхэдэ, марксизм-ленинизмые [бэеэ] даагаад шудалдаг коммунистну[уд] тоо урдынхиһаа һураггүй олошо[р...] Тиигэбэшье, тэдэнэй политическэ [...] лэдхэлээ али зэргээр дээшэлүү[...] байһыень, ямар туһаламжын тэд[эн]дэ хэрэгтэй болоод байһые айма[гай] газетын хуудаһанһаа мэдэхын а[р]гүй. Зүгөөр, бодото дээрэнь шал[гаад] үзэхэдэ, бэеэ даагаад һуралс[...] коммунистнуудай нилээд олони[инь] парторганизациин зүгһөө туһала[мжа] абадаггүй, шалгагдадаггүй дээр[...] һуралсалаа оройдонь хаяжар[...] политическэ мэдэрэлээ дээшэлүү[...] гүй.

Тус газетын редакциин парт[ийна] пропагандада хайхарамжагүй[гөөр] хандадагынь үшөө юун дээрэһээ [...] рагданаб гэхэдэ, һүүлэй гурбан [һа]рын туршада партийна гэгээр[элэй] асуудалаар нэгэшье түрүү бэшэ[г то]лилоогүй, коммунистнуудай пол[ити]ческэ һуралсалай байдалые гүнз[эгы]гөөр шэнжэжэ үзөөгүй, һуралса[лай] хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар п[арти]ина организациин зорилгонуудые [...] соонь заажа үгөөгүй.

Партийна пропагандын асуу[дал]нуудые аймагай газетэ яахадаа [...] хангалтагүйгөөр харуулнаб гэ[хэдэ] тус газетын редакци партийна [...] организацинуудтай, пропаганд[истнуудтай] нуудтай бата бэхи барисаагүй[гөөр] ажаллана. Тиихэдэ партиин а[йком] өөрынгөө органой үдэр бүрии[н хү]дэлмэрие һулаар хүтэлбэр[илнэ.] КПСС-эй Иволгын айком газеты[н] эдэ дутагдалнуудые дары зайсуу[лжа,] хүдэлмэриыень эрид һайжару[улха] зэргэтэй.

Колхознигуудай гэрнүүдтэ электрын гэрэл яларба

Баргажан уулын хормойһоо орьёлон урдажа гарадаг Улзаха гол дээрэ колхоз хоорондын электростанци баригдажа, ашаглалгада һаяхан оробо. Тэрэ электростанциин хүсөөр Уланай сомоной Ленинэй (Баргажан) нэрэмжэтэ колхоз электрын гэрэлтэй болохо юм. Мүнөө Лугшахаан тосхон электрын гэрэлтэй [бо]лоо. Ленинэй нэрэмжэтэ колхо[з] һаяын үдэрнүүдтэ гэрэлтэй бо[ло]хоор хараалан, нүхэр Титовой [хү]тэлбэрилдэг Баргажанай ГЭ[С-эй] монтажна бригадынхид, эдэбх[ита]гээр ажаллажа байна.

В. Тарас[...]

МТС-үүдэй парторганизацинуудай секретарьнуудай семинар

Партиин обком совхозууд болон МТС-үүдэй парторганизацинуудай секретарьнуудай 3 үдэрэй семинар һаяшаг үнгэргэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй дүнгүүд ба хүдөөдэ ябуулагдадаг партийна хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай партиин областной комитедэй хүдэлмэрилэгшэд элидхэлнүүдые хэһэн байна. Гадна, семинарта хабаадагшад совхозууд болон МТС-үүдэй ажалай эмхидхэл болон бусад асуудалнуудаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй элидхэлнүүдые шагнаа.

Семинар дээрэ партийна организацинуудай секретарьнууд өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэлдэһэн байна. Темлюйскэ МТС-эй парторганизациин секретарь нүхэр В. Шапов тракторна бригадануудай партийна группануудай хүдэлмэри тухай хөөрөө. Үдын МТС-эй парторганизациин секретарь нүхэр Г. Атутов шалгалта хэхэ эрхэеэ партийна организациингаа яажа бэелүүлдэг тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Партийна суглаанда хайшан гэжэ бэлэдхэдэг, үнгэргэдэг тухайгаа Тарбагатайн МТС-эй парторганизациин секретарь нүхэр И. Патрахин хэлэһэн байна.

Пропагандистнууд дүй дэршэлөө халан абалсана

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой партийна организациин пропагандистнуудай ээлжээтэ семинар һаяхан болобо.

Семинарта хабаадагшад «Уласхоорондын байдал тухай» лекци шагнаа. Лекциин һүүлээр пропагандистнуудай семинарска занятинууд болоһон байна.

«Атомна энерги тухай» лекци пропагандистнууд ехэ һонирхожо шагнаа.

Семинар дээрэ пропагандистнууд теоретическэ болон пропагандистска мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, заняти үнгэргэхэ талаар дүй дүршэлтэй болоно.

С. Черненко.

Кукуруза тухай агитаторай хөөрэлдөөн

Колхозой центрһээ баруулжаа зурыһан харгыгаар гаража, Эшэтэ Хүндын эбэрээр, Сахилгааһата гэжэ үндэр хадын баруун боорёор үнгэржэ, Булагай Хүтэл хадые дабахада Булганинай нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай дүрбэдэхи бригада байдаг. Энэ бригада 3 жэлэй саада тээ амяараа бишыхан колхоз байһан юм. 1953 ондо энэ колхоз «Үнэн» гэжэ колхозтой хамтараа һэн.

Тэрэ сагһаа хойшо эндэхи колхознигууд ехэнхидээ малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг болоһон юм.

Мүнөө эндэхи олохон колхознигууд малажал эрхилхэ талаар шадабари мэргэжэл ехэтэй болоо. Тэдэнэй дунда хонишод Дулгарма Иванова, Балдама Хандажапова, гахайшад Татьяна Рандина, Цырма Базарова гэгшэд эршэтэ ажалаараа суурхана.

Һаяхан энэ бригадын малшадай дунда колхозой парторганизациин агитатор Даши Цыдыпов кукуруза тухай хөөрэлдөө үнгэргөө.

— Манай колхозой гэшүүд республикынгаа ажалшадтай хамта хабарай тарилгада бэлэдхэжэ байна. Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн бидэнэр энэ жэлдэ түрүүшынхеэ кукуруза тарихамнай, — гэжэ агитатор хөөрөөгөө эхилнэ, — теэд кукурузын үндэр ургаса туйлахын түлөө бидэ энэ культуратай һайса танилсаха, тэрэнэй агротехникые шудалха ёһотойбди, — гээд нэгэ хэдэн саг соо дуугай болоно.

— Кукуруза тухай мэдэхээ бидэншье ехээр хүсэнэбди, маанадтаа һайнаар лэ хөөрэжэ үгыт даа, — гэжэ сугларагшадай дундаһаа нэгэ эхэнэр агитаторта хандана.

Кукуруза гээшэмнай хүнэй бэеһээ үндэр болотороо ургадаг, намаа набшаараа тон элбэг, хэдэн һалаанууд боложо таһардаг ургамал юм. Манай ороной түрүү колхозууд гектар бүриһөө 1000 центнер хүрэтэр силосэй ногоон набша суглуулдаг, тэрэ доро 200 центнер хүрэтэр кукурузын таряа хуряадаг юм. Кукурузын таряанай шэмэнь тон ехэ. 100 килограмм кукурузын таряан 150 килограмм овёстой жэшээтэй, — гээд агитатор блокнодоо гаргажа намдууханаар хөөрэжэ захална. — Тиихэдээ, 5 килограмм кукурузын силос 1 килограмм үнеэнэй һүтэй тэнтэй. Гектар бүриһөө 250—300 центнер кукурузын ногоон набша хуряажа силос дараа һаа, кукурузын гектар бүриин тарилгын талмайһаа 400—450 килограмм хүрэтэр сагаан тоһо абажа болохо юм.

Гадна, урда жэлэнь кукуруза тариһан газарта ороohото бусад культурануудые тарихада таатай. Илангаяа шэниисэ, хара таряан һайнаар ургадаг.

— Ямар газарта кукуруза тарихада һайн юм? — гэжэ гахайшан Татьяна Рандина асууна.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республикын олохон колхозууд кукуруза тарижа, муу бэшэ ургаса хуряаһан байна. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай Сталинай, Зэдын аймагай Чапаевай, Иволгын аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд нёдондо жэлдэ багахан участогууд дээрэ кукуруза тарибашье, муу бэшэ ургаса хуряагаа. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид энэ культурые оройтожо тарибашье, гектар бүриин 418 центнер хүрэтэр ногоон набша хуряаһан байна. Тиимэһээ манай эндэхи хада бооринн эбэр, наруули эгээл эрхим газарнуудта тус культура тарижа болохо гэжэ агитатор харюусана.

Агитаторай хөөрөөе тон анхаралтайгаар шагнажа һууһан нэгэ үбгэжөөл иигэжэ асууна:—Хүбүүн, кукурузые али хирэдэ ямар һарада тарихада таатай юм ааб? Ямар шоройтой газарта энэ ургаса һайнаар ургадаг гээшэб?

—Кукурузые харабтар шоройтой, наруули газарта тарихада һайн. Тиимэһээ хойто зүгэй һалхинһаа бүгшэм, хадын эбэр газарта тарихада тон таатай юм. Манай колхоздо энэ культурые тарихада таатай зохид газар бии гээшэ.

Мүн кукурузын үндэр ургаса абахын тулада газарайнь хүрьһые һайнаар элдүүрилхэ хэрэгтэй,—гэжэ агитатор үргэлжэлүүлнэ.—Гүнзэгыгөөр хахалагдаһан газарта, илангаяа шэнэ газарта гү, али һайнаар хахалагдаһан парта тарихада кукуруза үндэр ургаса үгэдэг байна. Кукуруза хадаа хуурай газарта тэсэмгэйшье һаа, шииг нойто һайнтай газарта үндэр ургаса үгэдэг.

—Гүнзэгыгөөр хахалагдаһан наруули дулаан газарта энэ культурые таряад дүүрэхэ бэшэ, харин харууһалга, үтэгжүүлгэ хэхэ ёһотой гү?—гээд бишыхан модон гааһа зуугаад һууһан Даша үбгэнэй агитаторһаа асуухада, зэргэлээд һууһан нэгэ эхэнэр: «колхозой хүдэлмэриин шанар шалгагшаар хүдэлмэрилһэн хадаа Даша абгай урданайхяа мартаагүй, харууһалга, үтэгжүүлгэ тухай асуунал»—гэжэ хэлээд, «харууһалангүй яажа болохо юм, харууһалха хэрэгтэй»—гэжэ заһан хэлэнэ.

Агитатор хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ:

—Кукуруза тариха газарнуудаа саһанай хайлажа эхилхэтэй сасуу, тэрэнэй шииг нойто алдахагүйн тула борнойлжо эхилхэ шухала. Һүүлээрнь тарилгынгаа урда тээ хоёр дахин культиваци хэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ түрүүшын культивацие 10—12 сантиметр гүнзэгыгөөр, апрель һарада газарай гэдэжэ эхилхэтэй хамта хэгдэхэ ёһотой. Түрүүшын культиваци хадаа газарай түргөөр гэдэжэ, халаха ябадалда нүлөөлнэ. Хоёрдохи культиваци хэхэдээ тарилгын урда тээ нэгэн доро борнойтойгоор ябуулхада һайн юм.

Гадна, түрүүшын ба хоёрдохи культиваци хэхынгээ урда тээ поли дээрээ минеральна үтэгжүүлгэ хэхэ хэрэгтэй, тэрэ тоодо наг шэбхын шэнгэн шүүһэн соо 2—3 центнер сульфат аммони, 2—3 центнер суперфосфат, 1 центнер калийна дабһа худхажа хэхэ шухала. Хэрбээ минеральна үтэгжүүлгын үгы байгаа һаа, наг шэбхэ худхажа, гектар газарай талмайда 20—30 тонно гаргаха хэрэгтэй.

—Кукурузын үрэһэ ямар үедэ бэлэдхэхэдэ һайн юм. Хөөрэлдэжэ эхилһэнһээ кукуруза тухайгаа дууһыень хөөрэлдэе,—гэжэ бригадир Надежда Омбоева асууна.

Агитатор Цыдыпов тусхай эрдэмтэй агроном бэшэ юм. Теэд хөөрэлдөө хэхынгээ урда тээ һайнаар бэлэдхэһэн, газетэ, журналнуудые уншаһан байгаа. Мүн хөөрэлдөөндөө бэлэдхэжэ байхадаа мэргэжэлтэдһээ кукуруза тухай зүбшөөл абаһан, ойлгоогүй юумэеэ тодорхойлһон байгаа.

—Тарилгын урда тээ кукурузын үрэһэ нара һалхинда байлгажа шанаржуулха ёһотой. Һүүлээрнь 1 центнер кукурузын үрэһэндэ 100 грамм гранозан гэжэ химическэ зүйл хэгдэжэ угаагдадаг юм,—гэжэ асуудалдань агитатор харюусажа эхилнэ.—Кукурузые саг соонь тариха гээшэ угаа ехэ удхашанартай. Кукурузын үрэһэн хадаа 10—12 градус дулаанда ургажа эхилдэг юм. Газарай хүрьһэн май һарын 15-һаа 30 хүрэтэр иимэ температуратай болодог. Тиимэһээ хабарай һүниин хүйтэндэ хүлдэхэгүйн тула, тарилгын сагые тон зүбөөр шэлэхэ шухала. Дан эртэ тус культурые тарихада үрэһэниинь хүйтэн газарта үжэжэ, гэмтэжэ болодог. Мүн тарилгые ехэ оройтуулжашье болохогүй. Тарилгые оройтуулбал манай эндэхи богони зунда кукуруза эшээ хүсэжэ эдеэшэжэшье хүсэхэгүй.

Кукуруза хадаа гансал квадратно-гнездовой аргаар таригдаха ёһотой. Тиимэ аргаар тарилга хэхэ «СШ-6» гэжэ тусхай сеялкэнүүд бии юм. Тиимэ сеялкэнүүд манай Гашейн МТС-тэ асарагданхай. Тиимэнүүд сеялкын аргаар бэе бэеһээ 70 сантиметр зайтай нүхэнүүд соо, кукурузын үрэһэн һуулгаглаха юм.

—Тарилга хэһэнэйнгээ һүүлээр борнойлхоһоо гадна, үшөө юу хэхэ ёһотой юм?—гэжэ Цыдып үбгэн асууна.

—Тарилга хэһэнэйнгээ һүүлээр газарай шоройн түргэнөөр жэгдэ халахын тула, тусхай түхеэрэлгээр газараа жэгдэлхэ хэрэгтэй. Һүүл[ээрнь] газарһаа эшэнүүдэйнь бултайж[а гарахада] халхатай хамта хүнгэн борнойл[жо] борнойлдог юм. Тиигээ хада[а га]зарай хүрьһэ руу агаар оро[хо] байдаг, мүн һая ургажа байһа[н] үбһэн сэбэрлэгдэдэг байна. Кук[уру]зын поли борнойлходоо үдэрэй [...]хадһаа хойшо борнойлхо хэрэг[тэй]. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ тэрэнэй [э]шануудынь хатуу бэшэ болоод[...]даг.

Мүн кукуруза тариһан нүхэ[...]хэндэ 3—4 эшын ургажа эхил[хэдэ] 2-ыень үлөөгөөд, бэшыень от[...] хаяха хэрэгтэй. Тиихэдэ кук[уруза] һайнаар ургаха ба эдеэшэжэ ш[адаха] байна.

—Кукурузын үндэр ургаса т[уйла]ха агротехническэ заабарин[...] миил заримыень хэлэбэб. Кук[урузые] таряад, хойноһоонь ямараар х[аруу]һалха тухай би хожом хөөрэж[э үгэ]хэб,—гэжэ агитатор хэлэнэ.

Манай Булаг нютагай наруул[и га]зартай, хара шоройтой поли[нууд] тон таатай культура гээшэ. Т[иимэ]һээ кукуруза тариха полинууд[аа] рээ мүнөөнһөө агротехническэ [хэм]жээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ [ёһо]тэйбди,—гээд агитатор үгэеэ [...] гэбэ.

—Ехэл һайн, үрэ ехэтэй ург[ама]л байна. Жэлһээ жэлдэ малай [...] тэжээлээр дутажа һуухагүйн т[ула] ороohо таряагаа ехэдхэхын т[ула] энэ культурын тарилгада тон ех[э] харал хандуулжа, малажалай [...] шэмые ехэдхэхэ гэһэн зор[илгоо] бэелүүлжэ шадаха байнаб[ди,—] гэжэ тэндэ байлсаһан малшад баяртайгаар өөһэд хоорондоо [хөө]рэлдэнэд.

Б. ДЫМБРЫЛ[...]

Профсоюзна организацинуудай худэлмэриие һайжаруулха

Профсоюзуудай Бурят-Монголой бластной Соведэй ээлжээтэ пленум яхан болобо. Пленум дээрэ Профсоюзуудай областной Сове-й худэлмэри тушаа партиин обкоой тогтоолой үндэһөөр республи-и профсоюзна организацинуудай удэлмэриие һайжаруулха тухай» эж элидхэл облпрофсоведэй түулэгшэ нүхэр **Могнонов** хэбэ.

һүүлэй үедэ республикын зарим офсоюзна организацинууд худэлэрэ яһала һайжаруулжа бай-. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын паозо-вагонно заводой, сэмбын абрикын болон бусад предприятиудай профсоюзна организацинууд алай бүтээсые дээшэлүүлхэ, едприятиингаа арга боломжонууе элирүүлэн ашаглаха талаар ехээ худэлмэри ябуулна гэжэ элидшэ тэмдэглэбэ. Эндэхи профюзна комитедүүд предприятиини администраци болон партийна ганизацитай нягта барисаатайр ажаллана, худэлмэришэдэй ла хүмүүжүүлгын худэлмэри саг алжэ ябуулжа, ажалай журам ижүүлнэ.

Тэхэ зуура, республикын олохон едприятинууд болон МТС-үүдэй офсоюзна организацинууд муур худэлмэрилһэн зандаа. Облофсоведэй президиум, мүн профозуудай обкомууд болон фабрич-заводской комитедүүд зарим едприятинууд, цехүүд ба участоудай хангалтагүй худэлмэриие эгыгөөр шэнжэлжэ үзэдэггүй, ар шалтагаанһаа гээгдэлдэ оронь элирүүлхэ гэжэ оролдодоггүй, гээгдэнги коллективүүдые түрүү эдэ гаргахын түлөө эрид тэмсэгүй гэжэ пленум тэмдэглэбэ. хэдэ, промышленна олохон предятинууд болон МТС-үүдтэ социачнческэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр идхэгдэнэ, эндэхи профсоюзна анизацинууд энэ худэлмэриие гаар хүтэлбэрилнэ.

Партиин ЦК-гэй январска Пленуи шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ офсоюзна организацинуудай зоонууд тухай ВЦСПС-эй 11 Плеэй тогтоол хангалтагүйгөөр үргэгдэжэ байна. Зарим предятинуудай коллективүүд колхоа болон МТС-үүдтэ шефскэ туамжа үзүүлхэ тушаа мүнөө бооор энэ гэхэ худэлмэри хээгүй, ал номуудые суглуулгаар ажахизаарлана.

Худалдаа наймаанай организаци болон эдеэ хоолой предприятидай профсоюзна комитедүүд азинууд ба столовонуудай худэлидэ нийтын хиналта хэхэ үүргэеэ ргэнэгүй, советскэ худалдаа найай гуримые бүдүүлигээр эбдэһэн рнуудые обёоронгүй гарана.

Профсоюзуудай комитедүүд гэрйын ба культурно-ажаһуудалай алгые түргэдхэхэ асуудалаар һоожо, зохихо хэмжээ абанагүй. эрһэн жэлдэ ой модоной пролленностиин. Галуута-Нуурай оуправлениин, Зэдын комбина болон бусад олон предприяти барилга хэхэ түсэбөө холо эгэнгүй үлэшэһэн байна. Теэд ошье тэндэ барилгын худэлмэбодотоор һайжараа гэхын аргагүй. Эдэ бүхы дутуу дундануудые партиин обкомой бюро саг соонь, тон зүбөөр элирүүлээ гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

Профсоюзна олон организацинууд худэлмэришэдэй дунда культурно-гэгээрэлэй худэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна гэжэ пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ. Клубуудай болон улаан булангуудай соведүүд өөһэдынгөө худэлмэриие коллективэйнгээ үмэнэ табигдаад байгаа ажахын зорилгонуудтай тааралдуулан эрхилнэгүй. Естественно-научна темээр, советскэ наукын туйлалтанууд, үйлэдбэриин новаторнуудай дүй дүршэл тухай, мүн элүүр энхэ байдал тухай лекци, элидхэлнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ.

Уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай худэлмэриие саашадань һайжаруулха хэрэгтэ профсоюзна организацинуудай ехэ үүргэ ээлхэ байһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, зарим предприятинуудта энэ худэлмэри ехэ муугаар табигданхай. Профсоюзна организацинууд уранһайханай самодеятельностиин кружогой худэлмэридэ худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд болон албахаагшадые олоор хабаадуулжа шадаадүй байна. Худэлмэришэдэй творческо эдэбхи хэшээлые хүгжөөлгэдэ арадай творчествын байшан профсоюзна организацинуудта ехэхэн туһа хүргэхэ зэргэтэй. Теэд республикын арадай творчествын байшангай уранһайханай самодеятельностиин фабрично-заводской коллективүүдтэ ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй байһан тухайнь үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ.

—Манай заводой уранһайханай самодеятельностиин коллектив городто арадай творчествын байшангай бии байһыень оройдоо мэдэдэггүй байгаа,—гэжэ машина бүтээлгын заводой завкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Свиридкин** хэлэбэ. — Арадай творчествын байшан предприятинуудтай холбоо барисаагаа һайжаруулха зэргэтэй.

Зарим предприятинуудай администраци, партийна болон профсоюзна организацинууд хоорондоо холбоо барисаагүйгөөр ажаллана. Партийна организацинууд профсоюзна организацинуудта үшөөл багаар туһална.

—Би хоёр жэлэй туршада «Бурмонголгорстрой» трестдэ постройкомой түрүүлэгшээр ажалланаб. Теэд энэ болзор соо трестын администраци, парторганизациин бюро манай худэлмэриие нэгэшье шалгаагүй,—гэжэ нүхэр **Захарченко** хэлэбэ.

Үгэ хэлэгшэд облпрофсоведэй президиумэй худэлмэриие шангаар шүүмжэлээ. Облпрофсоведэй президиум профсоюзна организацинуудаа албан хойрогоор хүтэлбэрилдэг зандаа, облпрофсоведэй худэлмэрилэгшэд предприятинуудта, илангаяа МТС-үүд болон леспромхозуудта хаа яа ошоно, ошоходоошье бодото туһа хүргэдэггүй. Жэшээлбэл, президиумэй секретарь нүхэр Череп жэл соо нэгэшье предприятида ошоогүй гэжэ пленум дээрэ хэлэгдээ.

Профсоюзна организацинуудай худэлмэриие эрид һайжаруулха тухай зохихо тогтоол пленум баталан абаа.

Улан-Удын сэмбын фабрикын сэмбэ нэхэлгын цехтэ комсомолец Василий Михайловай хүтэлбэрилдэг бригада түрүү зэргэдэ ябана. Тус бригадынхид март һарынгаа түсэбые һайн шанартайгаар 122 процент дүүргэһэн, 67 килограмм ээрэгдэһэн ноһо арьбалһан байна. Мүнөө эдэнэр Майн нэгэнэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, дамжуулгын улаан вымпел абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Михайлов сэмбэ нэхэгшэ Арефьеватай хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

Эд бараа элбэгээр үйлэдбэрилнэ

—Бүхы дээрээ бараг лэ худэлмэрилжэ ябаа зон байнабди. Харыш, валовой продукци үйлэдбэрилхэ квартальна түсэбнай болзорһоо 20 үдэрөөр урид дүүргэгдэшоол,—гэжэ показателиин доскагай хажууда байһан хоёр эхэнэрэй нэгэниинь хэлэнэ.

—Үшөө багал гээшэ даа. Ши, мэдыш, мүнөөмнай табанжэлэй һүүлшын жэл, тиихэдэ Майн нэгэн ойротожо байна ха юм. Энэ апрель соо хаба шадалаа харуулхал ёһотойбди,—гэжэ хажуудахинь урдаһаань харюусана.

Ингэжэ хөөрэлдэһөөр байтараа эдэ хоёр трикотажна хубсаһа оёдог цехтэ ороно. Худэлмэришэдэй үдэрэй эдеэлгэнһээ бусажа, машина, станогуудаа тоһодожо, аршажа байһан үе байба. Уданшьегүй ханада үлгөөтэй часай стрелкэнүүд нэгэ тоо дээрэ ерэжэ, цехын худэлмэри эхилнэ. «Майн 1-нэй һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтая!» гэһэн уряа лозунгнууд ханаарнь үлгөөтэй. Цехын начальник нүхэр Сулимова ингэжэ хөөрэнэ:

—Манай цехын коллектив нёдондо жэлһээ хойшо артелиингээ цех хоорондын мүрысөөндэ хододоо түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан тугые алдангүй барижа ябана. Продукци үйлэдбэрилхэ квартальна түсэбөө болзорһоонь олохон үдэрөөр урид дүүргээ һэмди. Үнгэрэгшэ квартал соо эрэшүүлэй джемпер, рейтуза, майка болон трикотажна бусад хубсаһануудые үйлэдбэрилдэг болообди. Саашадаа бүри ондоо хубсаһануудые оёдог болохын тулада технологиинь шудалха худэлмэри хэгдэжэ байна. Хэһэн юумэеэ ехэ гэжэ тоолонгүйгөөр, хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэн Майн һайндэрые угтаха зорилготойбди.

Эндэ трикотажна хубсаһа оёлгые һайнаар шудалһан ажалай новаторнууд нилээд олон. Жэшээнь, оёдолшод нүхэд Бардаханова, Брянская болон бусад халаан соо тус бүридөө хоёр нормо дүүргэдэг байна. Тэдэнэр ажалдаа голодоһо гаргахаяа болиһоор үниһэй.

Тэрэшэлэн хүбэнтэй хубсаһа оёлгын цехын худэлмэришэд һайнаар худэлмэрилнэ. Тэдэнэр түсэбэй дүүргэлтээр трикотажнигуудһаа хэдэхэн процентээр гээгдэжэ, мүрысөөнэй хоёрдохи һуурида ябалсана. Эдэ худэлмэришэдэй гараар оёгдоһон хүбэнтэй хубсаһанууд республикымнай модошод, загаһашад ба малшадта элбэгээр эльгээгдэнэ.

—Үбэлэй хүйтэндэ малажал дээрэ дулаан хубсаһатай ябаха гээшэ ехэл һайн. Тиимэһээ бидэнэр телогрейкэнүүдые һайнаар оёхын тулада ехээр оролдонобди. Энээгээрээ хүндэтэйшье хэрэг бэелүүлнэбди,—гэжэ оёдолшо нүхэр Борисова мэдүүлнэ. Мүн М. Наталевич хүбэнтэй үмдэнүүдые оёлго дээрэ үдэрэй хоёр нормо дүүргэнэ. Улан-Удын «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиинхид эдэ үдэрнүүдтэ иимээр худэлмэрилжэ байна.

Б. Будаев.

Механизаторнуудай үүсхэлээр

Абаһан уялгануудаа дүүргэлтэ болгон, Тарбагатайн аймагай Жиримскэ МТС-эй механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабариие үни хада дүүргээд, харьяата колхозуудтаа туһалхын тулада гараһан байгаа. Тэдэнэр үбэлэй үедэ колхозуудай малажалай фермэнүүдтэ 15013 центнер үбһэ шэрэһэн, 1308 кубометр барилгын модо бэлэдхэһэн, 1000 шахуу кубометр модо зөөһэн байна. Тиихэдээ тус бүридөө 20 хүнтэй комплексно гурбан бригада эмхидхэжэ, колхозуудта гаргаа һэн. Тэдэ бригадануудые участково механигууд хүтэлбэрилөө.

Калининай нэрэмжэтэ колхоздо модо бэлэдхэлгэ дээрэ худэлмэрилһэн коммунист Е. М. Шилинэй хүтэлбэрилдэг бригада бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, нүхэд Г. Русин, Ф. Покацкий, В. Русин гэгшэд даалгабаряа 148—160 процент хүрэтэр дүүргэһэн байна.

Малай тэжээл зөөлгэ дээрэ худэлмэрилһэн коммунистнууд И. Антонов, И. Черных гэгшэд фермын малые тэжээлээр таһалгаряагүй хангаһан байха юм. Тиигэжэ эдэнэр 6 мянга гаран центнер үбһэ, солоомо шэрэһэн байна.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоздо барилгын модо зөөһэн комсомолецууд-тракторнстнууд ажалай эрхим жэшээ харуулаа. Нүхэд Н. Трифонов, И. Китаев гэгшэд «СТ-54» 2 трактораар 8 үдэр соо 400 кубометр модо шэрэһэн байха юм.

Жиримскэ МТС-эй механизаторнууд колхозуудайнгаа нийтын ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

С. Пономарев, МТС-эй партийна организациин секретарь.

Мельkомбинат һайндэрэй урда тээ

Улан-Удын мелькомбинадай коллектив март һарынгаа түсэб болзорһоонь урид 116,9 процент дүүргээд, Майн һайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон юм. Талханай ба крупагай заводуудай коллективүүд арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, апрель һара соо крупа үйлэдбэрилгээ 15 процент дээшэлүүлхэ, 100 тонно һагшагдаһан талха үйлэдбэрилхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Эдэ заводуудай коллективүүд халаанайнгаа даалгабари үдэр бүри үлүүлэн дүүргэдэг байһан туладаа түрүүшын кварталай түсэбһөө гадуур 650 мянган түхэригэй продукци гүрэндөө үгөө. Тиин ажалайнгаа бүтээсые 16 процентээр дээшэлүүлһэн, продукциин өөрынь үнье химдаруулха талаар кварталайнгаа даалгабари дүүргэһэн байха юм.

Мүнөө комбинадай коллектив абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн худэлмэрилжэ байна.

С. Сокол.

КУЙБЫШЕВСКА ГЭС-эй БАРИЛГА ДЭЭРЭ

Советскэ арад ороноо электрификациха талаар агууехэ Ленинэй заавые бодото дээрэнь бэелүүлжэ ... ГОЭЛРО-гэй түсэбые баталан ...ын Соведүүдэй Бүхэроссийска ...гэ VIII съездһээ хойшо хэдэн ... ехэ ехэ электростанцинууд ба...лаад, ороноймнай промышлен... ба хүдөө ажахыда электрын ...й ехэ хүсэ үгэжэ байна. КПСС-XIX съездын тогтоолой ёһоор, ...Р-эй арадай ажахые хүгжөөхэ ...дахи табанжэл соо электростан...барихa талаар ехэхэн программа ...лагданхай. Тэрэ программын ... 2100 мянган киловатт хүсэтэй, ...й дээрэ эгээ томо Куйбышевска ...электростанци Волга мүрэн дээ...баригдажа байна. Тус ГЭС ашаг...лада оруулагдаад байхадаа жэл ...уда зэргээр 11,3 миллиард кило...ватт-час электроэнерги үйлэдбэ...рэ юм.

...йбышевска гидростанциин бай...энэ агууехэ мүрэнэй баруун ...ын тохой соо баригдажа байна. ...ниие тойрон үертэ абтахагүй ...а баригдаха. Волгын һабые ...н гурбан километр утатай хаал...н даамбада тулажа ерэхэ. Ха...а һайрамай уһа табиха, кило...утатай түмэр-бетонно хаалта ...лдажа байна. Уһанай гоожохо ...хын түмэр хаалтануудтай байха. Хоорондоо каналаар холбогдо... хоёр ехэ шлюзүүд пароходуудай ...ые хангаха түхеэрэлгэнүүд боло... Доодохи каналаарнь пароходууд ...до орожо байха. Сугларһан ... уһа табиха хаалта ба пароходой ябаха шлюзүүд Волгын зүүн ...нь, электростанциин байшангай һууридал адли малтагдамал ехэ хонхорхой соо баригдажа байна.

Волга мүрэнэй хаагдаад байхада үргэгдэһэн уһан 5.580 квадратна километр талмай эзэлхэ юм. Ехэ һалхитайда пароходуудые штормын аюулһаа хамгаалха 15 порт эндэ баригдахаар хараалагданхай.

Мүнөө Куйбышевска электростанциин барилгада бүхы оромнай хабаадалсана. 400 гаран предприятинуудай бүтээн гаргаһан механизмууд, машинанууд, элдэб түхеэрэлгэ болон барилгын бусад материалнуудые тээһэн эшелонууд Советскэ Союзай бүхы заха хизаарнуудһаа эндэ ерэжэл, ерэжэл байдаг. Электростанциин барилга дээрэ шулуу бутаргадаг, бетон үйлэдбэрилдэг автоматизацилангхай, арматурно-гагналгын, механическа заһабарилгын хүсэтэ заводууд, модоной комбинадууд, түмэр-бетонно хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводууд ба бусад предприятинууд худэлмэрилнэ. Бетон зөөдэг түмэр эстакадууд, Волга дээгүүр татагдаһан канатна харгы, олон тээшээ һалаатаһан түмэр зам, автомобильна харгы тэндэ баригданхай. Барилга дээрэ хэрэглэгдэжэ байһан механизмууд ба тэрэниие хангажа байһан предприятинууд ехэ электроэнергеэр хүдэлгэгдэдэг байна. Тэрэниие Волго-Донской каналай барилга дээрэ хэрэглэгдэһэн энергиин хэмжээнтэй жэшээ һаа, хоёр дахин ехэ болоо.

Газар малталгын худэлмэри хүсэ ехэтэ земснарядуудай, шорой удхадаг машинануудай, экскаваторнуудай, бульдозернуудай хүсөөр хэгдэнэ. Элбэг ехээр хэрэглэгдэжэ байһан бетон үйлэдбэрилгэдэ бетононасосууд, виброхободууд хэрэглэгдэнэ. Хайшаашье харахада башенна, гусеничнэ болон бусад кранууд ашаа тээлгэ ба буулгалга дээрэ забдагүй худэлмэрилнэ. Арматурно-гагналгын худэлмэридэ гагнуурнин хүсэтэ машинанууд, автомобудуд шадабаритайгаар хэрэглэгдэнэ.

Эндэхи гол барилганууд дээрэ мүнөө 85 миллион кубометр газар малтагдаад, 2750 мянган кубометр бетон ба түмэр-бетон шудхагдаад, 33 мянган тонно түмэр шпунт, 1 миллион кубометр шулуун, 36 мянган тонно түмэр конструкци хэрэгдэһэн байна. Барилгын худэлмэри нёдондо жэлдэ илангаяа түргэн темпэтэйгээр ябуулагдаа.

1954 оной II, III, IV кварталнуудай түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө Куйбышевгидростройдо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг гурба дахин барюулагдаһан байна. Тиин худэлмэриин эхэхэн дүй дүршэлтэй болоһон барилгашадай коллектив станциие ашаглалга оруулгые түргэдхэхэ түсэбые 1955 оной түсэбые оролдосотойгоор бэелүүлжэ байна.

Мүнөө барилгын бүхы худэлмэри гансахан гол зорилгодо—түрүүшын гидроагрегадуудые энэ жэлдэ ашаглалгада оруулхые хангалтатай зорюулагдана. Тэрэнэй тулада Куйбышевгидростройн коллектив барилгын монтажна худэлмэри 1954 онойхидо орходоо 1,5 дахин дээшэлүүлхэ, газарай худэлмэриин сүүдхэ сооххи бүтээсэ урдань түйлалдагүй хэмжээнэй (350 мянган кубометр) хүргэхэ, 18 мянган кубометр бетон шудхаха, 1200 тонно арматурна монтаж бодхоохо хэрэгтэй болоно.

Энэ үедэ барилгашад гидроэлектростанциин байшанда бүхы анхаралаа хандуулна. Эндэ станциин гэрэй торхын арматура бодхоогдоно, түмэр-бетонно плитанууд табигдана, уһанай хаалтануудай монтажууд хэгдэнэ. Волгые хүндэлэн хаажа дууһаад, уһыень электростанциин оёорой ба хаалтын нүхэнүүдээр табижа захалхын тулада сентябрь һара болотор ГЭС-эй байшангай барилгада 1200 мянган кубометр бетон шудхаха хэрэгтэй. Байшангай газаа талые жэгдэлхэ түхеэрэлгэнүүдые монтажнигуудай тэдхохын тулада энэ ехэ барилгын түрүүшын секцинүүд нэгэ доро бодхоогдожо байна.

Түрүүшээр ашаглагдаха гидроагрегадуудай түхеэрэлгэнүүд мүнөө асарагданхай. Тэрэниие Сталинай, Кировэй нэрэмжэтэ, «Электросила» гэжэ ленинградска заводууд саг соонь эльгээбэ. Энэ хадаа тусхай баригдаһан байрануудай соо турбинанууд болон генераторнуудые һаяар хабсаржа эхилээд, һүүлээрнь тэдэнэй монтажые богони болзор соо дүүргэхэ арга олгохо байна.

Пароходуудай ябадаг саг зуурын ба саг үргэлжын каналнуудтай доодо шлюзүүд энэ жэлдэ түрүүшээр ашаглалгада оруулагдаха юм. Пароходуудай ябадаг дээдэ шлюзүүд, уһа табиха хаалта 1956 оной хабарһаа хойшо ашаглалгада оруулагдаха байна.

Волгын зүүн эрьедэхи хаалтын эхэнхи хубинь хүсэд үндэртөө хүргэгдөө. Волгын гол һабын хаалтые иимэ үндэр болгохо худэлмэри үлэнхэй. Энэ ехэ мүрэниие хааха бэлэдхэл бүри 1954 оной зунай хоёрдохи хахадта эхилһэн байгаа. Хабарай үерэй уһанай замхахалаар хаалтын худэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэнь. Түрүүшээр зүүн эрьеһээ эхилээд, мүрэнэй тэг дунда байһан канатна харгы хүрэтэр хаалта хэгдэхээр хараалагдана.

Уһанай үерлэхээ болёод, нэгэ хэмдээ удаан байдаг эгээл таатай зохид үе сентябрь һара болоно. Энэ үедэ Волгые хааха худэлмэри хэгдэхэ байна. Хаалтын дунда үлэһэн 400 метр болохогүй таһархай дээгүүр барилгашад пантонно хүүргэ татажа, дээрэһээнь уһа руу шулуу хаяха юм. 5—10 тонный автосамосвалнуудаар шулуун таһалдалгүй шэрэгдэхэ. Волгын уһанай урадхалые энэ ехэ шулуун хаалтаар хаахын тулада 10—15 сүүдхэ хэрэгтэй болохо байна.

Элһэ шоройгоор хэгдэһэн плотина хаалтые земснарядуудаар угаан жэгдэрүүлхэ худэлмэриие эдэ худэлмэринүүдтэй нэгэ доро үргэнөөр ябуулха байнабди. Удаань водохранилищи уһаар дүүргэгдэжэ эхилхэ. Тиин тэрэ үедэ бэлэн болоод байһан түрүүшын хоёр гидроагрегадые хүдэлгэхэ арга олдохо юм.

Куйбышевгидрострой олон мянган барилгашад саашадаа үшөө ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха байна. СССР-эй хүндэ индустриие саашадань хүгжөөхэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые эрид дэбжээхэ тухай Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон барилгашад урдаа табигдаһан хүндэтэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, 1955 оно Куйбышевска гидроэлектростанциин Эхэ орондоо түрүүшынгээ ток үгэхэ ябадалые гүйсэд хангажа шадаха байна.

Н. РАЗИН, Куйбышевгидростройн главна инженер.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Хэмжээн абтанагүй

Түнхэнэй аймагай радиоузел муугаар худэлмэрилдэг зандаа. Эндэ радиодамжуулга ехэнхидээ Иркутск городһоо абтана. Энэ ушарһаа манай аймагай ажалшад-колхознигууд, МТС-үүдэй худэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд республика соогоо боложо байгаа шэнэ һонинуудые, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэриие манай республикын колхозууд, МТС-үүдэй ямараар дүүргэжэ байһан тухай, мүн республикынгаа түрүүшүүлэй ажалай дүй дүршэл тухай дамжуулгые радиогоор хододоо шагнаха аргагүйдэнэ.

Энэ радиоузелай муу худэлмэриие шүүмжэлһэн статья аймагай «Красное знамя» газетэдэ толилогдоһон байгаа. Теэд радиоузелайнгаа худэлмэриие һайжаруулхын тула хэлхеэ-холбооной Түнхэнэй аймагай конторын начальник нүхэр Юзеев мүнөө болотор ямаршье хэмжээ абаагүй байһаар.

Б. Бирбаев.

Ажалшадай эрилтые дүүргэнэгүй

Бургалтайн сельпогой (Тори) Доодо-Бургалтай тосхондохи магазин ажалшадай эрилтые дүүргэжэ шаданагүй. Тус магазинһаа эд бараа ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые абахань бэрхэтэй юм. Магазин үдэшэниинь хаагдаха сагһаа урид хаагдашадаг.

«Магазин юундэ хаалтатайб» гэжэ наймаалагша Семеноваһаа асуухада «Магазинаа сэбэрлэжэ, полоо угаажа байнабди» гэжэ гү, али «эд бараан асарагдаа, тушаан абажа байнаб» гэхэ мэтээр харюусадаг. Теэд ямар эд бараанай асарагдаһыень мэдэхэ аргагүй байдаг. Һайн һайн эд бараа сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Ленхоев, тэрэнэй танил ба түрэл хүнүүд, магазинай наймаалагша Семенова гэгшэд өөһэд хоорондоо хубаажа абадаг, худалдаанда гаргадаггүй байна.

Эдэ баримтанууд тухай аймпотребсоюзай правлениидэшье, пайщигуудай суглаан дээрэшье заагдаһан байгаа, теэд бодото хэмжээн абтанагүй.

Б. Цыденов.

Эрилтыемнай хэрэгсээнэгүй

Хандагатайн леспромхозой Нарын гэжэ участогай зарим худэлмэришэдэй байрануудта электрын гэрэл носоногүй. Жэшээлхэдэ, худэлмэришэдэй байдаг № 3 барагта гэрэл носохоёо болиһоор үниһэй.

Теэд электрын гэрэлтэй болгохые эриһэн худэлмэришэдэй эрилтые участогай хүтэлбэрилэгшэд хэрэгсээнэгүй.

Бүлэг худэлмэришэд.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Библиотекэнүүдэй үүргые дээшэлүүлэе"

Кударын аймагай Шара-голой, Тамирска, Ехэ-Кударын хүдөөгэй болон «Путь Октября» колхозой библиотекэнүүд муугаар худэлмэрилнэ, мүн Ехэ-Кударын, Хамнигадайн МТС-үүдэй библиотекэнүүд үсөөн номуудтай тула уншагшадай культурна эрилтые хүсэд хангажа шаданагүй гэһэн статья манай газетын мартын 3-най номерто толилогдоһон байгаа.

Кударын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Тулухеев манай редакцида ингэжэ мэдээсэбэ:

Аймагай зарим библиотекэнүүдэй худэлмэриин һдутагдалнууд статья соо зүбөөр заагдаа. Тамирска библиотекын худэлмэриие һайжаруулхын тула ВЛКСМ-эй райком библиотекэдэ худэлмэрилхэ тусхай бэлэдхэлтэй комсомолка нүхэр Галяутдиновае тус библиотекые даагшаар томилоо.

Мүн Хамнигадайн МТС-эй библиотекын фондые ехэдхэхын тула 2000 түхэриг һомологдоо. Ехэ-Кударын МТС-эй библиотекын фондые нэмээхын тула профсоюзна организаци 500 түхэриг һомолоо. Аймагай центрын библиотекэдэ нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдээ.

Шара-голой, Ехэ-Кударын хүдөөгэй библиотекэнүүдэй худэлмэриие шалгахын, методическа туһаламжа үзүүлхын тула аймагай библиотекые даагша нүхэр Маркова, аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Жарникова гэгшэд тиишэ эльгээгдээ.

Гадна, «Путь Октября» колхозой библиотекэ худэлмэреэ һайнаар ябуулжа байна. Мүнөө энэ библиотекэ 100 гаран уншагшадтай, уншалгын залтай юм, малшадта нүүдэл библиотекэ эльгээнэ.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай худэлмэрилэгшэдэй зүблөөн һаяшаг үнгэргэгдөө.

Москва. «Москвич» гэжэ багалитражна автомобилиин шэнэ моделиие гүрэнэй зүгһөө туршажа үзэлгэ эхилээ.

Шэнэ модель хадаа дүрбэн хүнэй һууритай үргэлжэ металлаар гоё һайханаар хэгдэһэн кузовтай машина юм. Энэ машина 35 мориной хүсэтэй двигателеэр хангагданхай. Хуушанай «Москвичта» орходоо шэнэ автомобиль гарза багатай юм. Жэгдэ һайн харгыгаар дүрбэн хүниие һуулгаад (түргэнииинь час соо 30—50 километр) 100 километртэ ябахадаа 7 килограмм горючи гаргашалха байна. Дүрбэн хүниие һуулгаад ябахадаа энэ автомобиль час соо 105 километр хүрэтэр түргэнөөр ябажа болохо байна.

Машинын таарамжатай зохид ба техникын мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ таарахаар байхын тулада нилээд ехэ нарижуулганууд хэгдэһэн байна. Кузовайнь багтааса ехэ болгогдоо. Урда талынь ба ара талынь матамал шэлнүүд ябадал дундаа харгы замаа һайнаар хараха арга олгоно. Урда талын һууринуудай түшэлгэнүүд эбхэрдэг, мүн юумэ хэдэг газарнуудынь багтааса ехэтэй болгогдонхой.

Доторхиинь дулаасуулдаг түхеэрэлгэ, хоёр диапазонтой радиоприёмник, харгын годирһыс заадаг указатель машина соо тодхогдонхой. Шэнэ «Москвич» 12 вольтно түхеэрэлгээр хангагдаһан байна.

Гидравлическа амортизатораар хангагдаһан дээрэһээ тус автомобиль жэгдэ зөөлэхэнөөр ябадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Москвич» автомобилиин шэнэ модель.

ТАСС-эй фотохронико.

Манай дуушад, хүгжэмшэд

Тосхоной урда үйлсэдэ байдаг ехэ байшанай сонхо руу харахада электрын гэрэл ялардаг. Энэ хадаа Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клуб гээшэ. Эндэ үдэшэ бүри колхознигууд сугларжа, сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг. Тэдэнэр газетэ, журналнуудые уншадаг, лекци, элидхэл шагнадаг, кино картина, зүжэг харадаг юм. Теэд мүнөөдэр хэзээ хэзээнэйхиһээ ондоо байба, үшөө боро хараан болоодүй байхада клуб соо хүнүүд олоороо сугларжа эхилбэ. Эндэ холын фермэнүүд, гүүртэнүүдһээ морёор ерэһэн малшад, мүн колхозой центрынхид хүгшэн залуугүй ороно. Клубтаа хүнүүдэй иимэ олоороо сугларһан ушарынь гэхэдэ, энэ үдэр колхозой уранһайханай самодеятельностиин концерт болохо ёһотой байгаа. Концертын эхилхэһээ урид, эндэ сугларагшад библиотекэ соо орожо, ном уншанад, заримаиинь биллиард, шатар даам наадатанад. Хажуудахи таһалга соонь эрхим колхознигуудай амжалтые харуулһан выставкэ бии аад, баһа тэндэ хүнүүд дүүрэн. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол бэелүүлхэ тухай хөөрэлдөөн зоной дунда байд гээд лэ болоно. 65 наһатай колхозник Цыбык Доржиевай үнгэрөөшэ зун гектар бүриһөө 30 центнер үбһэ абаһаниие гэрэшэлһэн угаа томо боодолгые олохон зон хаража, мүнөө жэлдэ иимэл ургаса хуряахын түлөө тэмсэхэ болообди гэлсэнэд. Мүн эндэ хонишон нүхэр Тунжиновагай амжалтань харуулагдана. Нёдондо нүхэр Тунжинова хажуудаа нүхэртэйгөөр 500 гаран хонии харууһалхатаяа хамта, малай һайн шэмэтэ тэжээлнүүдэй нэгэн болохо зелёнко тарижа гектарай 18 бухал абаһан юм.

Хүн бүхэн шэнэ һониноо хөөрэлдэһөөр, сагайшье үнгэрһэниие обёорбогүй. Уданшьегүй концерт эхилбэ. Хүхэ торгон дэгэлтэй, утаһан бэһэтэй, мүнгэн хутага зүүһэн хүбүүд, угалза торгон дэгэлтэй басагад гаража «Алдарта Байкал» гэһэн дууе хамтаараа дуулаба. Удаань 50 гаран наһатай колхозник Д. Очиров «Хоёр борын тарганда», үбгэжөөл луговод Д. Дармаев «Хэрээтэйхэн хээрээрээ». залуу хонишон Б. Батоцыренова «Хадын үндэр модондо» гэһэн арадай дуунуудые дуулажа, сугларагшадые ехээр һонирхуулба. Мүн тэрэшэлэн самодеятельностиин коллектив колхозно частушкануудые шадамар бэрхээр дуулаба. Энэ һонирхолтой концертдэ нүхэд Дашиев, Цыдыпов, Дулсанова, комсомолецууд Буянтуев, Дашиева, Базарова, Тэхеев болон бусад илангаяа эдэбхигэйгээр хабаадалсаба. Иигэжэ колхознигуудтаа концерт харуулһанайнгаа һүүлээр самодеятельностиин коллектив аймагай уранһайханай самодеятельностиин харалгада ошоһон байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи энэ хүдөөгэй клуб уранһайханай самодеятельностиин харалгада бүридэ хододоо түрүү һуури эзэлдэг байна. Мүнөөшье энэ харалгада нэгэдэхи һуури эзэлжэ, клубтаа биллиард шагнал абаба. Самодеятельностиин эдэбхитэй хабаадалсагшад хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаба.

Г. Дашабылов.

Гүрэндөө тарган гахай тушаана

Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тухай 1955—1960 онуудай түсэб табихадаа, 1954 онойхидо орходоо 1960 ондо гахайн мяха 10 дахин ехээр абадаг болохо гэжэ шиидэһэн байна.

Тус колхозой гэшүүд энэ зорилгоёо бэелүүлжэ эхилээ. Тиин эндэхид апрелиин нэгэн болотор гахай бүриһөө 6 поршоонхо абаад байна. Эндэ гахай шахалга һайнаар эмхидхэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ 60 гахай шахаха түсэбтэй юм. Тус колхоз һаяшаг 208 килограмм амидын шэгнүүртэй 4 гахай гүрэндэ тушааһан байна.

Гахайшад Чжан Вен-цай, Е. Колмакова гэгшэд дүрбэн һараһаа дээшэ наһатай залуу гахайнуудые эрхимээр шахажа байна.

А. Гаврилов.

Шефскэ туһаламжа

Республикын культурно-гэгээрэлэй һургуулиин коллектив гурбадахи жэлээ Субагтын сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо шефскэ туһаламжа үзүүлжэ байна. Илангаяа һүүлшын үдэрнүүдтэ партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхэ хэрэгтэ горьтойхон туһаламжа үзүүлэгдээ. Тус коллектив шефтээ абаһан колхоздоо 180 гаран кубометр барилын модо бэлэдхээ. Мүн 2 гектар газарта кукуруза тарижа, харууһалга эмхидхэхэ юм. Мүнөө тус коллектив Суджи гэжэ газарта хониной байрын барилгада 50 гаран кубометр һайн шанартай модо бэлэдхээ. Гадна, студентнүүдэй үүсхэлээр 27 центнер үнэһэн суглуулагдажа, колхозой поли дээрэ гаргагдаа. Хабарай тарилгын үедэ, механизаторнууд болон колхознигуудта уранһайханай самодеятельностиин концертнүүдые харуулха ба элидхэл, лекцинүүдые уншаха юм.

В. Баторов.

Кяхтын аймаг.

ТОБШО ҺОНИНУУД

★ **Рентгеновскэ аппарат тодхобо.** Мухаршэбэрэй аймагай больницада рентгеновскэ аппарат түрүүшынхиеэ тодхогдобо. Мүнөө аймагай ажалшад нютаг дээрээ бэеынгээ элүүр энхые шалгуулха арга боломжотой болоо.

★ **Стационарна киноустановко.** Ториин аймагай «Улан-Тори» колхозой клубта стационарна киноустановко тодхогдобо. Киномеханик нүхэр Алексеев колхознигуудай захилаар кинокартинануудые асаржа харуулдаг болоо.

Германска Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй мэдээсэл

БЕРЛИН, апрелиин 13. (ТАСС). ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдээсэлые АДН агентство дамжуулаа. Тэрээн соонь иигэжэ заагдана. Германска Демократическа Республикын территори дээрэ арадта харша гэмтэ ябуулгануудые хэжэ байһан тагнуулай-террористическэ олон тоото бүлэгүүдые гүрэнэй аюулгүй байдалые сахиха статс-секретариадай органууд үргэн олон хүн зоной дэмжэлгэтэйгээр һүүлэй үедэ элирүүлэн усадхаһан байна. Американска ба английска тагнуулай органуудай, Геленэй тагнуулай организациин, дурсагдаһан тагнуулай «Ёһон бусын ябадалда эсэргүүсэн тэмсэхэ бүлэг» (К.Г.У.), «Сүлөөтэ юристнүүдэй мүрдэлгын комитет», Риас, Баруунберлинскэ партинуудай зүүн зүгэй бюро гэхэ зэргын баруунберлинскэ отделенинүүдэй 521 агент арестовалагдаа.

Агентнүүдые арестовалалгын үедэ Америкэдэ бүтээгдэһэн аад, кодууд ба шифрэнүүдээр хангагдаһан 19 радиостанци, бүунууд ба һомо хэрэгсэлнүүд, хоронууд ба гал шатаадаг составууд, тусхай фотоаппарадууд, картанууд, хуурмаг паспортнууд, эдеэ хоолой хуурмаг карточканууд, немецкэ эмиссионно банкла ба бусад оронуудта хамаатай ехэ хэмжээнэй мүнгэн хуряажа абтаһан байгаа. Германска Демократическа Республикада ба бусад оронуудта агентнүүдэй хэжэ байһан гэмтэ хэрэгүүд тушаа шухала нюуса документнүүд, заабаринууд ба директивэнүүд олдожо абтаһан байха юм.

Баримтанууд дээрэһээ хаража үзэхэдэ американска ба английска империалистнууд Баруун Германида, илангаяа Баруун Берлиндэ тагнуулай-һүйдхэлгын олон тоото организацинуудые байгуулһан байна. Тэдэнэр һүйдхэлшэдые болон алууршадые Германска Демократическа Республикада эльгээнэ. Дайсан харша ба тогтууригүй этэгээдүүдһээ агентнүүд болон хорлогшодые тэдэнэр элсүүлэн олодог байна. Германска Демократическа Республикын демократическа байгуулалтые һуларуулха, тэрэнэй улам ургажа байһан экономическа хүсэ шадалые доройтуулха, ГДР-эй хүн зоной дунда этигэхэгүй ба сошордон түбэгшээхэ ябадал үүдхэхэ гэжэ тэдэнэр али бүхы аргаар оролдоно.

Тагнуулай центрнүүд хадаа һүүлэй һаранууда турша соо промышленностиин, хүдөө ажахын ба транспортын шухала һалбаринуудта һаад ушаруулхые, һүйдхэлгэ ба бусад хорлолгонуудые хэхые оролдодог байгаа.

Германска Демократическа Республикын правительство хадаа Германска Демократическа Республикын центртэ байдаг Баруун Берлиндэхи тагнуулай-һүйдхэлгын бүхы организацинуудые дары тараахые эринэ. Правительство хадаа хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба интеллигенциин туйлалтануудые, тэрэшэлэн хүн зоной элүүр мэндэ ажабайдалые болон зөөри хогшолые империалистическэ тагнуулшадай гэмтэ муухай ябуулгануудһаа хамгаалхын тулада бүхы шухала хэмжээнүүдые абаха байна гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Советскэ наһа бараһан сэрэгшэд-сүлөөлэгшэдэй гэрэлтэ һайхан дурасхаалые австрийска арад ёһолно

ВЕНА, апрелиин 13. (ТАСС). Веные Советскэ Армиин сүлөөлһөөр арбан жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулагдан советскэ наһа бараһан сэрэгшэдэй хүүр дээрэ шаналал-дурасхаалай оршон байдалда мүнөөдэр веногууд табигдаа. Энэ ёһололдо Австриин правительствын ба олониитын түлөөлэгшэд, Советскэ Союзай, Болгариин, Польшын, Румынин, Чехословакиин ба Венгриин делегацинууд хабаадалсаа.

Үглөөгүүр Центральна кладбище дээрэ митинг болоо. Австрийска столицын районууд болон предприятинуудай олон тоото делегацинууд советскэ наһа бараһан сэрэгшэдэй хүүр дээрэ веногуудые ба баглаа сэсэгүүдые табяа. Советскэ наһа бараһан сэрэгшэдтэ Сталинай нэрэмжэтэ талмай дээрэ бодхоогдоһон памятнигай дэргэдэ, Центральна ба Венын бусад районуудтахи кладбищенуүд дээрэ Австрийска правительствын ба Венын магистрадай түлөөлэгшэд веногуудые табяа.

Үдэшэлэн советскэ наһа бараһан сэрэгшэдтэ Сталинай нэрэмжэтэ талмай дээрэ бодхоогдоһон памятнигай дэргэдэ Венын хүн зоной митинг болоо. Тэрээндэ столицын предприятинуудай болон эмхи зургаануудай олон тоото делегаци, Советскэ Армиин ба СССР-эй посольствын түлөөлэгшэд, арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд митингдэ хабаадаа. Советскэ наһа бараһан сэрэгшэдтэ зорюулжа бодхоогдоһон памятник прожектороор гэрэлтүүлэгдэжэ байгаа. Советскэ Союзай ба Австрийска республикын гимннүүд наадагдаа. СССР-эй Верховно комиссарай зүгһөө, Советскэ командованиин, СССР-эй посольствын, Советскэ Армиин сэрэгшэдэй, арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэдэй зүгһөө, КПА-гэй Центральна Комитедэй ба австрийска демократическа бусад организацинуудай зүгһөө, Венын районууд болон предприятинуудай зүгһөө памятнигай дэргэдэ шаналал-гашуудалай маршын аялга доро веногууд табигдаа.

Советскэ Армиин түлөөлэгшэ генерал-лейтенант В. И. Жданов, КПА-гэй ЦК-гэй секретарь Фридль Фюрнберг митинг дээрэ үгэ хэлээ.

«Австрийска сүлөөтэ залуушуул» гэжэ организациин баярай гимн наадалга болоо. Тиигээд Сталинай нэрэмжэтэ талмай дээрэ советскэ наһа бараһан сэрэгшэдтэ табигдаһан памятнигай дэргэдэ болоһон шаналал-дурасхаалай митинг дүүрэһэн байна.

КНР-эй худалдаа наймаанай делегациин Японидо ошоод байлга

ШАНХАЙ, апрелиин 14. (ТАСС). Японско радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Япониин ба КНР-эй хоорондо дипломатическа харилсаануудай тогтоогдотор бэе бэедээ худалдаа наймаанай энгэй түлөөлэгшэдые эльгээлсэжэ байха гэжэ КНР-эй худалдаа наймаанай делегаци японско эзэд баяшуулай түлөөлэгшэдтэй үсэгэлдэр Токиодо үгээ ойлголсоһон байна. Мүн японско ба хитадай промышленна эд бараануудай выставкэнүүдые Хитадай зүгһөө Токиодо, Япониин зүгһөө Пекиндэ, Тяньцзинда, Шанхайда ба Кантондо һаяар эмхидхэхэ гэһэн шиидхэбэри баталан абтаһан байна.

КНР-эй худалдаа наймаанай делегациин гэшүүд Япониин судна бүтээлгын компанинуудай түлөөлэгшэдтэй үсэгэлдэр уулзажа, Япониин зүгһөө Хитадта суднануудые худалдаха тухай асуудалнуудаар хөөрэлдөө хээ гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Япониин зүгһөө Хитадта суднануудые худалдажа болохо тухай мэдээсэхые КНР-эй худалдаа наймаанай делегациин түлөөлэгшэдэй гүйлтада харюусахадаа, японско судна бүтээлгын компанинуудай түлөөлэгшэд иигэжэ мэдүүлээ. Мүнөө үедэ КНР-тэ суднануудые худалдахыемнай Холбоото Штадууд хориһон байна. Гэбэшье, энэ хорилтые болюулгахые бидэнэр оролдохобди.

Корейскэ асуудал эбэй ёһоор шиидхэгдэхэ зэргэтэй

ПХЕНЬЯН, апрелиин 13. (ТАСС). Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха зорилгоор Делидэ зарлагдаһан Азиатска оронуудай конференциин хүдэлмэриин хойноһоо Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын олониитэ ехэ анхаралтайгаар ажаглан хаража байгаа.

Корейскэ асуудалаар энэ конференциин баталан абаһан резолюциие «Нодон Синмун» газетэ түрүү бэшэг соогоо ехээр һайшаана.

КНДР-эй делегатка Пак Ден Ай гэгшын конференци дээрэ хэлэһэн үгэ тухай бэшэхэ зуураа, газетэ иигэжэ заана: корейскэ арадай зүгһөө Пак Ден Ай гэгшын оруулһан дурадхал хадаа өөрынгөө эхэ орониие эбэй ёһоор нэгэдүүлхые, мүн уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхые манай арадай нэгэн һаналаар эрмэлзэжэ байһые шэнээр харуулна.

Корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхые корейскэ арад ехээр оролдоно. Тиихэдэ энээндэ США-гэй зонхилхы нюурнууд һаад түбэг татадаг байна. Энэ оролдолго хадаа Азида эб найрамдалые бэхижүүлхэ эрилтэтэй нягта холбоотой байна. Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ тухай дурадхалые Азиин бүхы арадуудай нэгэн һаналаар дэмжэхэ байһанда этигэжэ байһанаа корейскэ арад элишэлэн мэдүүлнэ. Корейскэ асуудал эбэй ёһоор гуримшуулагдаха зэргэтэй гэжэ «Нодон Синмун» газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

Чжоу Энь-лай Рангунда ерэбэ

ДЕЛИ, апрелиин 14. (ТАСС). Делиин радиогой дамжуулһанай ёһоор Хитадай Арадай Республикаһаа Азиин ба Африкын оронуудай конференцидэ ошохо делегациие толгойлогшо КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лай Рангунда е[...] Бирмада ойр зуура байһанай[...] һүүлээр Чжоу Энь-лай Бандунг о[...]хо юм.

Индийскэ самолёдой гэмтэлгэ тухай Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна

ПЕКИН, апрелиин 14. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна. Гонконгдохи английска засагаархид үсэгэлдэр мэдүүлгэ тунхаглаа. Индонези орохо замдаа США-гэй ба Чан Кай-шиин нюуса агентнүүдэй һүйдхэлгэ хэһэнһээ уламжалан гэмтэн унаһан «Эйр Индиа интернейшнл корпорейшн» компанида хамаатай самолёдой Гонконгһоо ниидэн гарахын урда тээхи байдал тушаа энэ мэдүүлгэ соогоо тодорхойшогоор дурдаһан байна. Самолёдые усадхаха зорилгоор США-гэй ба Чан Кай-шиин агентнүүдэй хэжэ байһан хорото ябуулга тушаа английска хэрэгүүдээр Пекиндэ байдаг этигэмжэтээр дамжуулан Хитадай правительствын мэдүүлһэн уридшалан һануулгые абаһанаа мэдүүлгэ соогоо баталһан байна. Самолёдой Гонконгдо байха үедэ хэн нэгэнэй тэрээн соо тэһэрдэг зүйл хэжэ магад байһан ушар мэдүүлгэ соо буруушаагданагүй. «Гонконгын полици наринаар мүрдэлгэ хэжэ байна» гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

Һүйдхэлгэ хэгдэһэнһээ уламжалан индийскэ самолёдой гэмтэн унаһан тухай Гонконгдо зэрэб үгэнүүдэй тараһан тухай Юнайтед Пресс агентство үсэгэлдэр мэдээсэһэн байна.

Абтаһан мэдээнэй ёһоор индийскэ самолёдой бутардаһанууд Сиданау арал (Натуна аралнууд) шадар Сингапурһаа зүүн-хойшоо 500 километрын газарта олдоһон ба[...] Азиин ба Африкын оронуудай к[...]ференцидэ ошохын тулада хита[...] делегациин сотруднигуудай ба к[...]респондентнүүдэй һуужа ябаһан [...] молёт аралай эрьеһээ нэгэ киломе[...]тэ далай руу унаһан байна. Само[...]дой бутардаһануудай хажууда [...] тэгшэдэй абажа ябаһан зарим ю[...] олдоһон байна. Самолёт тэһэрэ[...] гал шатан далай руу унаа гэжэ [...]данау аралай загаһашад мэдүүл[...]

Апрелиин 11-эй 16 час 20 ми[...]да (нютагай сагаар), тайлбари[...] хэлэбэл, гэмтэлгын болохоһоо [...] минута урид гэмгүй һайнаар ни[...]жэ ябанабди гэжэ самолёт мэдэ[...]һэн байгаа. Тиихэдэ, самолёт ха[...] час хахад соо ниидээд Джакарт[...] хүрэхэ болоод ябаа. Арбан мину[...] үнгэрөөд байхада самолёт ха[...] аюулта ушарай тохёолдоһон ту[...] гурбан сигнал үгөөд, аниргүй [...]шоо гэжэ Джакартын аэропор[...]хид мэдүүлээ.

Сингапуртахи английска дал[...] сэрэгэй штабайхид иигэжэ мэ[...]лээ. Самолёдой экипажай гурба[...] шүүн амиды үлөө. Тэдэниие б[...]хан арал дээрэһээ англи[...] «Демпьер» гэжэ фрегат оложо [...]һан байна. Тэдэнэй тоодо хоёр[...] пилот Диксит, штурман Патак, [...]женер Карник гэгшэд ороно. [...]һан мэдээнэй ёһоор амиды үлэж[...]лохо байһан хүнүүдые бэдэрэлг[...]гэлжэлүүлэгдэһээр.

У Ну Фам Ван Донг хоёрой хамтын мэдүүлгэ

ЛОНДОН, апрелиин 13. (ТАСС). Рейтер агентствын рангунска корреспондентын дамжуулһанай ёһоор Индо-Хитадта ба Зүүн-Урда Азида хамаатай асуудалнуудаар Бирмын премьер-министр У Ну Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министрын орлогшо Фам Ван Донг хоёр Рангунда хэлсээ хэжэ дүүргээ.

Хамтынь мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ. У Ну Фам Ван Донг хоёр Женевскэ хэлсээнүүдые дэмжэхэ зуураа, эдэ хэлсээнүүд наринаар дүүргэгдэхэ ёһотой гэжэ заагаа.

Эбтэйгээр ажабайха тухай табан принципые бэелүүлхын тулада[...] хы хүсэлэл оролдолго гаргаг[...] ёһотой. Энэ хадаа эб найрамда[...] ба Зүүн-Урда Азиин оронуудай [...]рондохи хүршэ ёһоной харилсаа[...]дые хангаха үндэһэ һуури бол[...] байна гэжэ У Ну Фам Ван Донг [...] мэдүүлээ. Хоёр оронэй араду[...] аша туһада зорюулагдан Бирм[...] Вьетнамай Демократическа Ре[...]ликын хоорондохи хани харил[...]нууд улам бэхижүүлэгдэхэ ё[...] гэжэ У Ну Фам Ван Донг хоёр [...] ойлголсоһон байна гэжэ комм[...] соо заагдана.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ ХОЕРДОХИ СЕССИ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет хадаа ажалшадай депутадуудай городской Соведэй (V зарлалай) хоёрдохи сесси 1955 оной апрелиин 18-най понедельнигтэ үдэшын 7 частаород драмын театрын байшан соо (Ленинэй үйлсэ №46) зарлагдаха гэжэ городой Сов[...] депутадуудта мэдээсэнэ.

Ажалшадай депута[...]
Улан-Удын городской Со[...]
гүйсэдхэхэ ко[...]

Редакторай ор[...]
О. Г. ГОМБО[...]

Бурят-Монголой АССР-эй нөөсэлгын кассануу[...] байдаг шүүбэритэ хадагаламжануудаар боло[...] шүүбэринүүдэй 25-дахи тиражай

ТУСХАЙ ТАБЛИЦА

Тираж 1955 оной апрелиин 10-да Онохой гэжэ хүдэлмэриш[...] тосхондо болобо.

Бурят-Монголой АССР-эй нөөсэлгын кассануудта оруул[...] шүүбэритэ хадагаламжануудаар нөөсэлгын книжкэнүүдэй [...] хүрэтэр, мүн удаадахи мянган номернуудта шүүбэринүүд бү[...]

Нөөсэлгын книжкэнүүдэй №№	Хадагаламжын дунда зэргын суммада шүүбэриин хэмжээн процентээр	Нөөсэлгын книжкэнүүдэй №№	Хадагаламжы[...] зэргын сумм[...] бэриин хэм[...] процент[...]
9	25%	554	25%
47	25%	578	100%
111	25%	616	25%
157	25%	668	50%
172	50%	688	25%
210	25%	753	25%
272	25%	779	25%
318	25%	825	25%
323	200%	841	25%
374	25%	905	25%
423	25%	927	25%
471	25%	986	100%
493	25%		

Тиражна комиссиин Түрүүлэгшэ А. М. БИРЮК[...]

Харюусалгата секретарь Н. П. СИДОРЫЧ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — [...] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00431. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. №[...]